

Kestanederesi Rüzgar Enerji Santrali (RES) Projesi

Kritik Habitat Değerlendirmesi (KHD)

Haziran 2024

Bu sayfa numaralandırma amacıyla özellikle boş bırakılmıştır.

Mott MacDonald
Mesa Koz
Sahrayıcedit District
Atatürk Street No. 69 / 255
34734 Kadıköy
İstanbul
Türkiye

T +90 (0) 216 766 3118
mottmac.com

Kestanederesi Rüzgar Enerji Santrali (RES) Projesi

Kritik Habitat Değerlendirmesi (KHD)

Haziran 2024

Yayın ve Revizyon Kaydı

Revizyon	Tarih	Hazırlayan	Kontrol	Onay	Açıklama
A	Mayıs 2024	Esra Demirhan Melisa M. Turan	Gizem A. Gürler	Hande Hatipoğlu	Kestanederesi RES Taslak Kritik Habitat Değerlendirmesi
B	Haziran 2024	Esra Demirhan Melisa M. Turan	Gizem A. Gürler	Hande Hatipoğlu	Kestanederesi RES Nihai Taslak Kritik Habitat Değerlendirmesi

Belge referansı: 221100030 | KHD | B |

Bu belge, talepte bulunan taraf için sadece yukarıda belirtilen proje kapsamında kullanılmak amacıyla düzenlenmiştir. Başka herhangi bir tarafça başka amaçlar için kullanılmamalıdır.

Bu belgenin başka herhangi bir tarafça başka amaçlarla kullanılması veya başka taraflarca bize sağlanan verilerdeki bir hata veya noksanlık nedeniyle belgede herhangi bir hata veya noksanlık olması halinde sorumluluk kabul edilmez.

Bu belge gizli bilgiler ve özel fikri mülkiyet içermektedir. Bizden ve bu belgeyi talep eden taraftan onay alınmadan başka taraflara gösterilmemelidir.

İçindekiler

Tanımlar ve Kısaltmalar	1
Yönetici Özeti	3
1 Giriş	4
1.1 Proje Arka Planı	4
1.2 Çalışmanın Kapsamı	4
2 Metodoloji	6
2.1 Geçerli Kılavuzlar ve Standartlar	7
2.1.1 Ulusal Gereklilikler	7
2.1.2 Uluslararası Gereklilikler	8
2.1.3 Proje Standartları	8
2.2 Veri Toplama	9
2.2.1 Masabaşı Çalışmaları	9
2.2.2 Saha Çalışmaları	10
2.3 Ekolojik Olarak Uygun Analiz Alanının Belirlenmesi	11
2.4 Sınırlamalar ve Varsayımlar	16
2.5 Kritik Habitat Değerlendirme Kriterleri	16
3 Mevcut Durum	19
3.1 Uluslararası Tanınan Alanlar ve Ulusal Koruma Alanları	19
3.2 Habitatlar ve Flora	19
3.3 Fauna	24
3.3.1 Kuşlar	24
3.3.2 Yarasalar	30
3.3.3 Memeliler (yarasa dışında)	32
3.3.4 Sürüngenler ve Amfibiler	33
3.3.5 Omurgasızlar	35
4 Kritik Habitat Değerlendirmesi	37
4.1 Kriter 1-3: Tür Biyoçeşitliliği Değerleri	37
4.2 Kriter 4: Ciddi Tehdit Altındaki / Benzersiz Ekosistemler	47
4.3 Kriter 5: Temel Evrimsel Süreçler	48
5 SONUÇ	49

Tablolar

Tablo 2.1: Habitat Sınıfları	6
Tablo 2.2: Biyolojik Çeşitliliğe İlişkin Ulusal Mevzuat	8
Tablo 2.3: Kriter 1-4 için Kritik Habitatın tetiklenmesine yönelik nicel eşikler	17
Tablo 3.1: Proje EA'daki Habitat Türleri	19
Tablo 3.2: Erişim Yollarında Habitat Kaybı	20
Tablo 3.3: Saha Yollarında Habitat Kaybı	20
Tablo 3.4: Türbin Ayakizinde Habitat Kaybı	20
Tablo 3.5: Şalt Sahasında Habitat Kaybı	20
Tablo 3.6: ENH'lerde Habitat Kaybı	21
Tablo 3.7: Endemik Flora Türleri ve Ulusal Kırmızı Liste Kategorileri	21
Tablo 3.8: Potansiyel türlerin listesi, koruma statüleri ve Ulusal ÇED'de gözlemlenip gözlemlenmedikleri veya literatürde belirtilip belirtilmedikleri (L/G) .	24
Tablo 3.9: Türkiye'deki yarasa türlerinin listesi, koruma statüsü, çarpışma riski ve Ulusal ÇED'de (L/G) gözlemlenip gözlemlenmediği	30
Tablo 3.10: Yarasa olmayan memeli türleri ve Ulusal ÇED'de Gözlenme Durumu	32
Tablo 3.11: Amfibi Ve Sürüngenlerin Listesi ve Ulusal ÇED'de Gözlenme Durumu	34
Tablo 4.1: Bitki Türleri Kritik Habitat Değerlendirmesi – Kriter 1-2	38
Tablo 4.2: Kriter 1-3'e Bağlı Olarak Kuş Türleri için Kritik Habitat Değerlendirmesi	40
Tablo 4.3: Kriter 1-3'e Bağlı Olarak Yarasa Türleri için Kritik Habitat Değerlendirmesi	45
Tablo 4.4: Herpetofauna ve Omurgasızlar İçin Kritik Habitat Değerlendirmesi	46
Tablo 4.5: Kriter 4- Ciddi Tehdit Altında / Benzersiz Ekosistemler Değerlendirmesi	47
Tablo 5.1: Öncelikli Biyoçeşitlilik Unsurları	49

Şekiller

Şekil 2.1: Projedeki Flora ve Karasal Fauna için EUAA	13
Şekil 2.2: Projedeki Kuşlar ve Yarasalar için EUAA	14
Şekil 2.3: Projedeki farklı biyolojik taksonlar için EA	15
Şekil 3.1: Projenin EUNIS habitat türleri	23

Tanımlar ve Kısaltmalar

Kısaltma	Açıklama
BYP	Biyçeşitlilik Yönetim Planı
Ç&S	Çevresel ve Sosyal
ÇDP	Çevre Düzeni Planı
ÇED	Çevresel Etki Değerlendirme
ÇSED	Çevresel ve Sosyal Etki Değerlendirmesi
ÇSG	Çevre Sağlık Güvenlik
ÇŞGB	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
ÇSP	Çevresel ve Sosyal Politika
ÇSYP	Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı
ÇŞİDB	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı
Danışman	Mott MacDonald Türkiye
DB	Dünya Bankası
DSİ	Devlet Su İşleri
EA	Etki Alanı
EBRD	Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası
EP	Ekvator Prensipleri
Enerjisa Üretim / Proje Şirketi	Enerjisa Enerji Üretim Anonim Şirketi
ENH	Enerji Nakil Hattı
EPDK	Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu
ETKB	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
IESC	Kredi Verenlerin Bağımsız Çevre ve Sosyal Danışmanı
IFC	Uluslararası Finans Kuruluşu
IFI	Uluslararası Finans Kuruluşları
ILO	Uluslararası Çalışma Örgütü
ISO	Uluslararası Standardizasyon Örgütü
İHED	İnsan Hakları Etki Değerlendirmesi
İK	İnsan Kaynakları
İSG	İş Sağlığı ve Güvenliği
KTB	Kültür ve Turizm Bakanlığı
ÖDA	Önemli Doğa Alanı
PEA	Proje'den etkilenen alan
PEK	Proje'den Etkilenen Kişiler
PG	Performans Gerekliliği
PKP	Paydaş Katılım Planı
Proje	Kestanederesi Rüzgar Enerjisi Santrali

PS	Performans Standardı
PTD	Proje Tanıtım Dokümanı
RES	Rüzgar Enerjisi Santrali
SG	Sera Gazları
SPK	Sermaye Piyasası Kurulu
STK	Sivil Toplum Kuruluşu
TEİAŞ	Türkiye Elektrik İletim A.Ş.
TİB	Ticari İşletmeye Başlama
TİS	Toplum İrtibat Sorumlusu
TM	Trafo Merkezi
TOB	Tarım ve Orman Bakanlığı
TOÖ	Teknik Olmayan Özet
TTDP	Topluluk Temelli Destek Programı
TÜREB	Türkiye Rüzgar Enerjisi Birliği
YEKA	Yenilenebilir Enerji Kaynak Alanları
YERT	Yatay Eksenli Rüzgar Türbini
YYEP	Yeniden Yerleşim Eylem Planı

Yönetici Özeti

Kestanederesi Rüzgar Enerji Santrali Projesi için Kritik Habitat Değerlendirmesi (KHD), kritik habitatlar ve kritik habitatları tetikleyen türler olarak kabul edilen alanları belirlemek için IFC PS6 ve ilgili KN doğrultusunda gerçekleştirilmiştir. Kritik habitat değerlendirme (KHD), biyolojik çeşitlilik özelliklerinin ve tehdit altındaki yaban hayatının ve tespit edilen bitki türlerinin taranmasını sunmaktadır.

Bu rapor, Proje, Doğal ve Değiştirilmiş Habitat ile ilişkili Kritik Habitat ve Öncelikli Biyoçeşitlilik Unsurları (ÖBU) niteliğindeki biyoçeşitlilik değerlerini belirlemeyi ve varsa veri boşluklarını ve ek saha araştırmalarına duyulan ihtiyacı tespit etmeyi amaçlamaktadır. Bu amaçlar doğrultusunda literatür taramaları, masa başı ve saha çalışmaları yapılmış, ulusal ve uluslararası kabul görmüş alanlar Ekolojik Açısından Uygun Analiz Alanı içerisinde değerlendirilmiştir. PS6 ve ilgili GN (rehberlik notu) doğrultusunda, kritik habitatlar, kritik habitat tetikleyici türler ve önemli biyoçeşitlilik özellikleri, kritik habitatların (i) Kritik Tehlike Altındaki ve/veya Tehlike Altındaki türler için önemli öneme sahip habitatlar; (ii) endemik ve/veya sınırlı menzilli türler için önemli öneme sahip habitatlar (ii) endemik ve/veya sınırlı menzilli türler için büyük önem taşıyan habitat; (iii) göçmen türlerin ve/veya toplayıcı türlerin küresel olarak önemli konsantrasyonlarını destekleyen habitat; (iv) yüksek derecede tehdit altındaki ve/veya benzersiz ekosistemler; ve/veya (v) Ekolojik Olarak Uygun Analiz Alanı içindeki kilit evrimsel süreçlerle ilişkili alanlar.

Projeye özgü verilerdeki ve bazı türlerin için küresel ve/veya bölgesel mevcudiyeti ilgili literatüre ilişkin belirsizliklerin bir araya gelmesi nedeniyle, mevcut KHD için üst düzey bir değerlendirme gerçekleştirilmiştir. Veri kalitesi ve miktarını ele alarak mevcut durumu iyileştirmek amacıyla 2024 yılında flora, fauna, kuşlar, yarasalar ve omurgasız türler için kapsamlı ek mevcut durum araştırmaları planlandığından, bu KHD çalışması ön hazırlık olarak kabul edilmelidir. Yaşayan bir belge olarak mevcut KHD'nin, ek temel veri toplama çalışmalarının ardından veri boşlukları giderildikten sonra önemli ölçüde revize edilmesi beklenmektedir.

Değerlendirme ışığında, üç habitat öncelikli biyoçeşitlilik özelliği olarak belirlenmiştir. Ayrıca, üç kuş türü, 11 bitki türü, 9 yarasa türü, bir sürüngen ve 2 omurgasız toplam 26 ÖBU tetikleyicisi için ÖBU olarak tanımlanmıştır.

1 Giriş

1.1 Proje Arka Planı

Enerjisa Üretim Santralleri Anonim Şirketi, “YEKS Yönetmeliği” ve “Rüzgar Enerjisine Dayalı YEKA ve Toplam Bağlantı Kapasitelerinin Tahsisi” kapsamında 30 Mayıs 2019 tarihinde Aydın Bağlantı Bölgesinde yatırım yapmaya hak kazandı. Bunun üzerine Enerjisa Üretim Santralleri Anonim Şirketi ile ETKB arasında 09 Mart 2020 tarihinde “YEKA Kullanım Hakkı Sözleşmesi” imzalanmıştır. Akabinde, Enerjisa Üretim Santralleri Anonim Şirketi tarafından Aydın Bağlantı Bölgesi için imzalanan “YEKA Kullanım Hakkı Sözleşmesi” 3 Haziran 2021 tarihinde imzalanan devir sözleşmeleri ile Enerjisa Enerji Üretim Anonim Şirketi'ne (“Enerjisa Üretim” veya “Proje Şirketi”) devredilmiştir.

Kestanederesi Rüzgar Enerji Santrali (RES) Projesi (“Proje”) 28 türbin ve 117,6 MWm/117. 6 MWe toplam kurulu güce sahip olan projenin Enerjisa Üretim tarafından Aydın İli, Nazilli ve Kuyucak İlçeleri, Yukarıyakacık ve Ağıryakacık Mahalleleri; Manisa İli, Alaşehir İlçesi, Kestanederesi Mahallesi; ve İzmir İli, Kiraz İlçesi, Akpınar Mahallesi'nde hayata geçirilmesi planlanmaktadır. Proje bileşenleri 28 türbin, bir şalt sahası, bir idari bina, Proje yolları (yani erişim ve saha yolları), 300 ton/saat kapasiteli bir mobil kırma eleme tesisi ve Proje'ye bağlı bir tesis olarak bir enerji nakil hattından (ENH) oluşmaktadır. Proje, Enerjisa Üretim tarafından başlatılan ve Türkiye'nin batısındaki Ege Bölgesi'nde yer alan toplam 180 rüzgar türbininden 750 MW toplam kurulu güce sahip dokuz projelik rüzgar enerjisi yatırım paketinin bir parçası olup, bölgenin rüzgar enerjisi potansiyelini verimli bir şekilde değerlendirmeyi ve ulusal stratejiye ve bölge ekonomisine katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

1.2 Çalışmanın Kapsamı

Bu rapor, Kestanederesi RES Projesi için IFC PS6 ve ilgili KN doğrultusunda kritik habitat olarak kabul edilen alanların belirlenmesi amacıyla gerçekleştirilen Kritik Habitat Değerlendirmesini (CHA) içermektedir.

PS6, Kritik Habitat için, Kritik Habitat niteliğindeki biyolojik çeşitlilik için net bir kazanç elde edilmesi de dahil olmak üzere çeşitli şartlar getirmektedir. Projeden potansiyel olarak etkilenen tüm Kritik Habitat özellikleri için net bir kazanç gereklidir. Kalan önemli olumsuz etkilerin öngörülmediği durumlarda, nitel kanıtlar ve uzman görüşü ile desteklenen ek koruma eylemleri net bir kazanımı kanıtlamak için yeterli olabilir. Bununla birlikte, etki azaltma hiyerarşisinin ilk adımlarında (kaçınma, azaltma, eski haline getirme) uygulanabilir önleyici ve onarıcı eylemlerin uygulanmasından sonra, Kritik Habitat niteliğindeki bir özellik üzerinde potansiyel olarak önemli bir kalıntı etki varsa, uygun bir coğrafi ölçekte ölçülebilir koruma sonuçları ile ekolojik telafi (denkleştirme) gereklidir. Doğal Habitatlarda, mümkünse net kayıp olmaması gerekmektedir. Projeye özel sağlam bir ÇSED temelini oluşturulması hayati önem taşır, ardından etkilerin önlenmesini, en aza indirilmesini ve mümkün olduğunca eski haline getirilmesini sağlamak için etki azaltma hiyerarşisinin yinelenmeli ve kapsamlı bir şekilde uygulanması, kalan etkilerin önemini ve denkleştirme gerekliliğini azaltır.

Bu rapor yaşayan bir belgedir ve bu nedenle, inşaat ve işletme boyunca Proje programı ve tasarımına ilişkin artan anlayışı yansıtacak şekilde güncellenmeli (Proje Kreditorleri tarafından aksi kararlaştırılıncaya kadar) ve ayrıca yeni bilgiler elde edildikçe (örneğin, devam eden / inşaat öncesi anketlerden elde edilen veya ilgili paydaşlardan alınan) bilgilendirilmelidir.

Proje için toplanan Ulusal ÇED mevcut durumu flora, fauna, kuş ve yarasa araştırmalarını içermektedir. Bu araştırmalar ulusal çerçevelere göre yürütülmüştür ve biyolojik çeşitlilik

açısından yeterince çalışılmamış bir bölge (Boz Dağlar) için oldukça bilgilendirici olmakla birlikte, uluslararası kılavuzlarda ve en iyi uygulamalarda öngörülenden nispeten daha az kapsamlıdır. Bu nedenle, her bir çalışmada veri kalitesi ve miktarı açısından çeşitli eksiklikler tespit edilmiştir.

Tüm Ulusal ÇED çalışmaları için geçerli olan genel bir eksiklik, bu çalışmaların yolları ve EİH güzergahını kapsamamasıydı. Flora araştırmaları, türbin konumlarındaki değişiklikler nedeniyle veri boşluklarına sahipti, çünkü araştırmalar önceden belirlenen ve daha sonra değiştirilen bir türbin yerleşimine göre yürütülmüştü. Kuş araştırmaları NatureScot VP metodolojisine göre tasarlanmıştır, ancak araştırma tasarımında metodolojiden sapmalar vardır ve Çarpışma Riski Modellemesi metodolojisine ilişkin belirsizlikler bulunmaktadır. Ayrıca üreyen kuş araştırmaları, üreyen yırtıcı kuşlar ve yaz sezonu kapsamı ile ilgili veri boşlukları da vardı. Türkiye Üreyen Kuş Atlası (EBBA'ya ve dolayısıyla EBBA2'ye dahil edilen çalışma), Proje ile ilişkili atlas karesi için yetersiz kapsam bildirmiştir. Ayrıca, Türkiye kuşların birden fazla büyük ve küçük göç rotasına ev sahipliği yaptığından, beyaz ve gri literatürün mevcut olmadığı Projelerde sadece bir yıldan oluşan kuş çalışmaları doğru sonuçlar vermemektedir ve tatmin edici sonuçlar için en az iki yılla ihtiyaç vardır. Yarasa çalışmaları türbinlerin süpürdüğü alanları iyi bir şekilde kapsamamış ve sadece bir sezondan oluşmuştur. Omurgasız çalışmaları Ulusal ÇED'in bir parçası olarak yapılmamıştır ve bölgedeki yayınlar ya çok eskidir ya da mevcut değildir. Her bir çalışma ve eksiklikler hakkında daha fazla ayrıntı Proje'nin ÇSED Bölüm 12'sinde listelenmiştir.

Flora, fauna, kuşlar, yarasalar ve omurgasızlardan oluşan kapsamlı bir temel toplama çalışması 2024 yılı için planlanmıştır ve bu çalışmanın sonuçları mevcut KHD'nin önemli ölçüde iyileştirilmesini sağlayacaktır. Çalışmalar, bir önceki paragrafta açıklanan veri boşluklarını kapatacaktır. Ekolojik açıdan uygun mevsimlerde yapılacak flora ve karasal fauna araştırmaları hassas türleri ve daha önce çalışılmamış alanları kapsayacaktır. Kuş araştırmaları, yıldan yıla kapsam için araştırmaların ikinci yılını tamamlayacak, ENH rotasını içerecek, daha iyi görsel ve mevsimsel kapsam sağlayacak ve üreyen kuş araştırmalarını hat mesafesi örnekleme ile genişletecektir. Yarasa araştırmaları mekânsal kapsamı, sezon başına ardışık gece sayısını önemli ölçüde genişletecek ve 3 sezon kapsanacaktır. Omurgasız araştırmaları daha önce yapılmamıştır ve bu araştırmalar da mevcut durumu geliştirecektir.

2 Metodoloji

IFC PS6 uyarınca, habitatlar değiştirilmiş, doğal ve kritik habitatlar olarak ayrılır. Kritik habitatlar, aşağıdakiler de dahil olmak üzere yüksek biyolojik çeşitlilik değerini destekleyen değiştirilmiş veya doğal habitatlar olabilir:

- Kritik tehlike altındaki ve/veya nesli tükenmekte olan türler için büyük önem taşıyan habitatlar (Uluslararası Doğa ve Doğal Kaynakları Koruma Birliği (IUCN) Kırmızı Listesi)
- Endemik ve/veya sınırlı menzilli türler için büyük önem taşıyan habitat
- Göçmen türlerin ve/veya toplayıcı türlerin küresel olarak önemli konsantrasyonlarını destekleyen habitat
- Yüksek derecede tehdit altındaki ve/veya benzersiz ekosistemler
- Temel evrimsel süreçlerle ilişkili alanlar

PS6, bitki örtüsü durumuna ('kalite' veya 'durum') ve biyolojik çeşitlilik için önemine dayalı olarak üç alan sınıfının en iyi şekilde nasıl tanımlanacağına rehberlik eder (bkz. Tablo 2-1). PS6, bu alanlara atıfta bulunmak için içerindeki gerçek bitki örtüsünden ziyade 'habitat' terimini kullanmaktadır. Bu üç alan (i) Değiştirilmiş Habitat; (ii) Doğal Habitat; ve (iii) Kritik Habitat (Kritik Habitat, Değiştirilmiş ve Doğal Habitatın bir alt kümesidir) olarak sınıflandırılır.

Habitat durumu, ekosistemdeki insan değişikliğinin boyutuna bağlı olarak Doğal ya da Değiştirilmiş olarak sınıflandırılır. Monokültür plantasyonlar, tarım alanları ve kentsel alanlar genellikle Değiştirilmiş olarak sınıflandırılır. Hem Doğal hem de Değiştirilmiş Habitatlar küresel olarak önemli biyolojik çeşitlilik değerleri içerebilir ve bu nedenle Kritik Habitat olarak nitelendirilebilir.

Tablo 2.1: Habitat Sınıfları

PS6'da Belirlenen Alanlar		Alanın Durumu	
		Doğal	Modifiye Edilmiş
Yüksek Biyoçeşitlilik Değerleri	Mevcut	Kritik Habitat	Kritik Habitat
	Mevcut değil	Doğal Habitat	Modifiye Edilmiş Habitat

Habitat tahribatı biyolojik çeşitliliğin sürdürülmesi için büyük bir tehdit olarak kabul edildiğinden ve etkilerin olası önemini değerlendirmek için, IFC PS6 habitat durumuna bağlı olarak aşağıdakileri gerektirir:

Değiştirilmiş habitatlar, büyük oranda yerli olmayan bitki ve/veya hayvan türlerini içerebilen ve/veya insan faaliyetlerinin bir alanın birincil ekolojik işlevlerini ve tür kompozisyonunu önemli ölçüde değiştirdiği alanlardır.

Değiştirilmiş habitatlar tarım için yönetilen alanları, orman plantasyonlarını, geri kazanılmış kıyı bölgelerini ve geri kazanılmış sulak alanları içerebilir.

PS6, PS1'de istenen risk ve etkilerin belirlenmesi süreciyle belirlendiği üzere önemli biyoçeşitlilik değeri içeren değiştirilmiş habitat alanları için geçerlidir. Müşteri bu tür biyoçeşitlilik üzerindeki etkileri en aza indirmeli ve uygun şekilde hafifletici önlemler almalıdır.

Doğal habitatlar, büyük ölçüde yerli kökenli bitki ve/veya hayvan türlerinin canlı topluluklarından oluşan ve/veya insan faaliyetlerinin bir alanın birincil ekolojik işlevlerini ve tür kompozisyonunu esasen değiştirmedikleri alanlardır.

Aşağıdakilerin tümü kanıtlanmadıkça, müşteri doğal yaşam alanlarını önemli ölçüde dönüştürmeyecek veya bozmayacaktır:

- Değiştirilmiş habitat üzerinde projenin geliştirilmesi için bölgede başka uygulanabilir alternatifler bulunmamaktadır;
- Etkilenen Topluluklar da dahil olmak üzere paydaşların dönüşüm ve bozulmanın boyutuna ilişkin görüşleri istişare yoluyla belirlenmiştir; ve
- Herhangi bir dönüşüm veya bozulma, etki azaltma hiyerarşisine göre hafifletilir.

Doğal habitat alanlarında, mümkün olan yerlerde biyolojik çeşitlilikte net kayıp olmayacak şekilde etki azaltma önlemleri tasarlanacaktır. Uygun eylemler şunları içerir:

- Ayrılmış alanların belirlenmesi ve korunması yoluyla biyoçeşitlilik üzerindeki etkilerin önlenmesi,
- Biyolojik koridorlar gibi habitat parçalanmasını en aza indirecek önlemlerin uygulanması;
- Faaliyetler sırasında ve/veya faaliyetler sonrasında habitatların eski haline getirilmesi; ve
- Biyoçeşitlilik denkleştirmelerinin uygulanması

Kritik habitatlar, (i) Kritik Tehlike Altındaki ve/veya Tehlike Altındaki türler için önemli öneme sahip habitatlar; (ii) endemik ve/veya sınırlı menzilli türler için önemli öneme sahip habitatlar; (iii) göçmen türlerin ve/veya toplayıcı türlerin küresel olarak önemli yoğunluklarını destekleyen habitatlar; (iv) yüksek derecede tehdit altındaki ve/veya benzersiz ekosistemler; ve/veya (v) kilit evrimsel süreçlerle ilişkili alanlar dahil olmak üzere yüksek biyolojik çeşitlilik değerine sahip alanlardır.

- Kritik habitat alanlarında, müşteri aşağıdakilerin tümü kanıtlanmadıkça herhangi bir proje faaliyeti uygulamayacaktır.
- Kritik olmayan değiştirilmiş veya doğal habitatlar üzerinde projenin geliştirilmesi için bölgede başka uygulanabilir alternatifler bulunmamaktadır;
- Proje, kritik habitatın belirlendiği biyoçeşitlilik değerleri ve bu biyoçeşitlilik değerlerini destekleyen ekolojik süreçler üzerinde ölçülebilir olumsuz etkilere yol açmaz;
- Proje, Kritik Tehlike Altındaki veya Tehlike Altındaki herhangi bir türün küresel ve/veya ulusal/bölgesel popülasyonunda makul bir süre içinde net bir azalmaya yol açmaz; ve
- Sağlam, uygun şekilde tasarlanmış ve uzun vadeli bir biyoçeşitlilik izleme ve değerlendirme programı müşterinin yönetim programına entegre edilir.

Bir müşterinin yukarıda tanımlanan gereklilikleri karşılayabildiği durumlarda, projenin etki azaltma stratejisi bir Biyoçeşitlilik Eylem Planında tanımlanacak ve kritik habitatın belirlendiği biyoçeşitlilik değerlerinde net kazanımlar elde edecek şekilde tasarlanacaktır.

2.1 Geçerli Kılavuzlar ve Standartlar

2.1.1 Ulusal Gereklilikler

Çevre mevzuatına ilişkin Türk mevzuatının temel çerçevesi Çevre Kanunu'dur (Kanun No: 2872). Habitatların ve türlerin korunmasına ilişkin ulusal kanun ve yönetmelikler Tablo 2.2'de listelenmiştir.

Tablo 2.2: Biyolojik Çeşitliliğe İlişkin Ulusal Mevzuat

Mevzuat (Resmi Gazete Tarih/Sayı - Son Değişiklik Tarihi)	Ulusal Strateji Belgeleri
Milli Parklar Kanunu (11.08.1983/18132 - 09.07.2018)	Bitki Genetik Çeşitliliğinin Yerinde Korunmasına İlişkin Ulusal Plan (1998)
Kara Avcılığı Kanunu (11.07.2003/25165 - 28.10.2020)	Ulusal Çevre Eylem Planı (1999)
Hayvanları Koruma Kanunu (01.07.2004/25509 - 13.12.2010)	Ulusal Ormancılık Programı (2004)
Sulak Alanların Korunması Yönetmeliği (04.04.2014/28962 - 23.06.2022)	İklim Değişikliği Eylem Planı (2012)
Nesli Tehlike Altında Olan Yabani Hayvan ve Bitki Türlerinin Uluslararası Ticaretine İlişkin Sözleşmenin Uygulanmasına Dair Yönetmelik (27.12.2001/24623 - 20.07.2019)	Türkiye Çölleşmeyle Mücadele Ulusal Eylem Planı (2015)
Yaban Hayatı ve Yaban Hayatı Geliştirme Sahalarını Koruma Yönetmeliği (08.11.2004/25637)	Ulusal Kırsal Kalkınma Stratejisi (2015)
Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu (23.07.1983/18113 - 15.06.2022)	Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Stratejisi ve Eylem Planı (2019)
Bitki Genetik Kaynaklarının Toplanması, Korunması ve Kullanılması Hakkında Yönetmelik (19.07.2012/28358)	
Su Ürünleri Kanunu (04.04.1971/ 13799 - 17.02.2021)	
Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı (08.07.2011/ 27988)	
Çevre Kanunu (11.08.1983 / 18132 - 15.06.2022)	
Orman Kanunu (08.09.1956 / 9402 - 25.12.2021)	
Mera Kanunu (28.02.1998 / 23272 - 18.01.2019)	
Kıyı Alanları Yönetimi Kanunu (17.04.1990 / 20495 - 28.10.2020)	

2.1.2 Uluslararası Gereklilikler

Habitatların ve türlerin korunmasına ilişkin uluslararası anlaşmalar, sözleşmeler ve protokoller aşağıda listelenmiştir:

- Akdeniz'in Kirliliğe Karşı Korunması Sözleşmesi (Barselona Sözleşmesi) (1981)
- Avrupa'nın Yaban Hayatı ve Doğal Yaşama Ortamlarını Koruma Sözleşmesi (BERN) (1984)
- Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (1994)
- Özellikle Su Kuşları Yaşama Ortamı Olarak Uluslararası Öneme Sahip Sulak Alanlar Hakkında Sözleşme (RAMSAR) (1994)
- BM Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi (1997) ve Cartagena Biyogüvenlik Protokolü (2004)
- Kyoto Protokolü (2009)
- Nesli Tehlike Altında Olan Yabani Hayvan ve Bitki Türlerinin Uluslararası Ticaretine İlişkin Sözleşme (CITES) (1996)
- Paris Anlaşması (2016)

2.1.3 Proje Standartları

Proje Şirketi, Projeyi Kredi Kuruluşlarının politika ve gerekliliklerine (yani EP IV, IFC ve EBRD standartları) uygun olarak geliştirmeyi amaçlamaktadır.

Proje için biyoçeşitliliğe ilişkin uluslararası kredi standartları IFC PS6 ve ilgili KN6, EBRD PG6 ve KN6 ile EP IV tarafından temsil edilmektedir.

Etki değerlendirmesi ve kritik habitat değerlendirmesi aşağıdaki uluslararası gerekliliklere uygun olarak gerçekleştirilmiştir:

- IFC Çevresel ve Sosyal Sürdürülebilirlik PS
- EBRD'nin Çevresel ve Sosyal Politika ve PG
- Uluslararası Doğa Koruma Birliği (IUCN) Tehdit Altındaki Türlerin Kırmızı Listesi
- Kuşlar Direktifi (2009/147/EC)
- Habitat Direktifi (92/43/EEC10)

- Gelişmekte Olan Piyasa Ülkelerindeki Kıyı Rüzgâr Enerjisi Tesisleri için İnşaat Sonrası Kuş ve Yarasa Ölümünün İzlenmesi - İyi Uygulama El Kitabı (2023)

IFC PS6 hedefleri şu şekilde sıralanabilir:

- Biyoçeşitliliği korumak ve muhafaza etmek,
- Ekosistem hizmetlerinden elde edilen faydaların sürdürülmesi,
- Koruma ihtiyaçları ve kalkınma önceliklerini bütünleştiren uygulamaların benimsenmesi yoluyla canlı doğal kaynakların sürdürülebilir yönetimini teşvik etmek.

Benzer şekilde, EBRD PR6 hedefleri aşağıda tanımlandığı gibidir:

- İhtiyati bir yaklaşım kullanarak biyoçeşitliliği korumak ve muhafaza etmek,
- Net kayıp olmaması ve uygun olduğu durumlarda net biyolojik çeşitlilik kazancı elde edilmesi amacıyla projelerin tasarımında ve uygulanmasında azaltma hiyerarşisinin benimsenmesi,
- Ekosistem hizmetlerini sürdürmek ve
- Canlı doğal kaynakların sürdürülebilir yönetimi ve kullanımı konusunda iyi uluslararası uygulamaların teşvik edilmesi.

2.2 Veri Toplama

Mevcut durum toplama metodolojisi temel olarak aşağıda ayrıntıları verilen masabaşı bileşenlerine ve Ulusal ÇED'in bir parçası olarak yürütülen saha araştırmalarından elde edilen verilere dayanmaktadır. Danışman kısa bir saha keşif ziyareti de gerçekleştirmiştir. Koruma altındaki alanlar ve analiz alanı içindeki Önemli Biyoçeşitlilik Alanları (KBA'lar) ve Önemli Kuş Alanları (IBA'lar) gibi uluslararası kabul görmüş alanlar belirlenmiştir. Bu tür alanlar, KH niteliğindeki biyolojik çeşitliliğin muhtemel varlığının bir göstergesini sağladıkları (IFC 2019, Kılavuz Not 54) ve IFC PS6 kapsamında özel gereklilikler taşıdıkları için dikkate alınmalıdır.

2.2.1 Masabaşı Çalışmaları

Çalışma alanının kapsamlı bir masabaşı incelemesi, mevcut Biyoçeşitlilik çalışmasının ana bileşenini oluşturmaktadır. Masabaşı bileşeni aşağıdakiler incelenerek gerçekleştirilmiştir:

- Ulusal ÇED raporu ve ekleri
 - Ek 18 - Arıcılık Raporu
 - Ek 24 - Flora, Fauna ve Ornitoloji Raporu
 - Ek 25 - Yarasa Raporu
 - Ek 26 - Ornitoloji Raporu
- İlgili kamuya açık hakemli literatür
- Beyaz ve gri literatür
- Kamuya açık biyoçeşitlilik veri tabanları
 - eBird¹,
 - European Breeding Bird Atlas²
 - iNaturalist³,
 - Tramem⁴,

¹ Retrieved November 28, 2023, from Ebird.org.

² Retrieved November 28, 2023, from ebba2.info

³ Retrieved November 28, 2023, from Inaturalist.org.

⁴ Retrieved November 28, 2023, from Tramem.org.

- Trakel⁵,
- Trakus⁶,
- Movebank⁷
- Global Invasive species database⁸
- Bizimbitkiler⁹
- Uydu görüntüleri ve haritalar
- Yerel biyoçeşitlilik uzmanlarının görüşleri (resmi / gayri resmi)
- Uluslararası kabul görmüş alanlar
 - Önemli Biyoçeşitlilik Alanları
 - Önemli Kuş Alanları
- IUCN Kırmızı Listesi
- Ulusal tehdit altındaki türler
- BERN sözleşmesi ve ekleri
- AB Habitat Direktifi
 - Ek I habitatlar
 - Ek II/IV türler

Karasal ve sucul ekolojiye ilişkin temel bilgiler, Ulusal ÇED çalışması kapsamında yürütülen ekolojik araştırmalar yoluyla toplanmıştır. Buna göre yürütülen saha çalışmalarının zamanlamaları aşağıda verilmiştir;

- Flora araştırmaları için, Nisan ve Mayıs 2022'de her biri üç gün süren üç saha ziyareti (Ulusal ÇED).
- Yarasa araştırmaları için Ağustos-Eylül 2021'de 8 gün/gece araştırma yapılmıştır (Ulusal ÇED).
- Ornitolojik araştırmalar için iki ayrı çalışma yürütülmüştür. (Ulusal ÇED).
 - İlk çalışma, Proje alanında 2021 sonbahar (Ağustos başı, Ağustos sonu, Eylül sonu, Kasım başı) ve 2022 ilkbahar (Mart ortası, Mart sonu, Nisan başı, Nisan ortası, Mayıs başı, Mayıs ortası, Mayıs sonu) göç mevsimlerinde gerçekleştirilmiştir.
 - İkinci çalışma, Nisan-Mayıs 2022'de bir saha ziyareti bileşeniyle birlikte esas olarak bir masabaşı çalışmasıdır.
- Karasal fauna (yarasa dışı memeliler, amfibiler, sürüngenler) için Mart, Nisan ve Mayıs 2022'de. (Ulusal ÇED).
- Proje alanı ve çevresinde ekolojik yapıyı, bitki örtüsünü, toprak kompozisyonunu, tozlayıcıları ve bal arılarının varlığını değerlendirmek için 19 Mart 2022 tarihinde gözlem ve incelemeler yapılmıştır (Ulusal ÇED).

2.2.2 Saha Çalışmaları

Sınırlı zaman çizelgesi göz önüne alındığında, KHD'nin tamamlanmasından önce uygun mevsimde biyolojik çeşitlilik temel araştırmalarını gerçekleştirmek mümkün olmamıştır. Saha

⁵ Retrieved November 28, 2023, from Trakel.org.

⁶ Retrieved November 28, 2023, from Trakus.org.

⁷ Retrieved November 28, 2023, from movebank.org.

⁸ Retrieved November 28, 2023, from iucngisd.org.

⁹ Retrieved November 28, 2023, from Bizimbitkiler.org.tr.

keşif ziyareti olarak tanımlanabilecek kısa bir saha ziyareti (bir gün) gerçekleştirmek mümkün olmuştur.

27 Eylül 2023 tarihinde, Proje alanı Mott MacDonald'ın iki biyoçeşitlilik danışmanı tarafından kısmen ziyaret edilmiştir. Proje alanına Ören Köyü'nden yaklaşılarak önce mobilizasyon alanına varılmıştır. Daha sonra T3, T4 ve T5 türbinlerinin konumlarına Danışman tarafından erişilebilmiştir. Danışman, her bir lokasyonda flora ve karasal fauna için kısa noktasal kuş sayımları ve transekt yürüyüşleri gerçekleştirmiştir.

Ziyaret aşağıdaki nedenlerden dolayı kısmi olmuştur,

- Erişim ve saha yollarına arazi araçlarıyla yalnızca kısmen erişilebilmektedir,
- Sahayı yürüyerek gezmek için sınırlı zaman bulunmaktadır,
- Kısıtlamalar göz önüne alındığında, ziyaret kapsamlı bir saha değerlendirmesi olarak değil, hızlı bir değerlendirme olarak tasarlanmıştır.

Mevsimsellik (sonbahar) ve günün hava koşulları (yağmur, şiddetli rüzgar) nedeniyle ziyaret, özellikle kuşlar ve yarasalar için habitat özellikleri hakkında sadece genel gözlemler yapma fırsatı sağlamıştır.

CHA'nın ekosistem hizmetleri boyutları için flora/habitatın kullanımı ve işlevleri kaydedilmiştir. Bitki örtüsünün kullanımına ilişkin bilgiler saha botanikçisi tarafından sağlanmıştır, ancak verileri doğrulamak için yerel halkla görüşmeler de yapılmıştır.

Bu ziyaret sırasında Danışman tarafından bazı özelliklerin gözlemlenmemiş olması, bu özelliklerin mevcut olmadığı ve/veya bol miktarda bulunmadığı anlamına gelmemektedir.

2.3 Ekolojik Olarak Uygun Analiz Alanının Belirlenmesi

Proje, 28 türbin ve pedleri, saha ve erişim yolları, şalt sahası alanı ve tüm EİH ve pilon uzunluğundan oluşmaktadır. ENH ve pilonlar TEİAŞ'a ait olmasına ve TEİAŞ tarafından işletilmesine rağmen, Proje Kreditorlerinin standartları, saha yolları ve erişim yolları ile birlikte bu yapıları da etki değerlendirmelerine ve müteakip uyarlanabilir yönetim ve izleme programlarına dahil etmektedir.

Bölgenin ekolojisine ilişkin araştırma, Kritik Habitat olarak nitelendirilebilecek özelliklerin varlığını belirlemek amacıyla bir "Ekolojik Olarak Uygun Analiz Alanı" (EUAA) tanımlamak için gerçekleştirilmiştir. EUAA, büyük ölçekli ekolojik süreçler dikkate alınarak Proje alanının dolaylı EA ölçeğinde belirlenmiştir. Bu yaklaşım, Proje ayak izi ve çevresindeki tüm potansiyel risklerin dikkate alınmasını sağlar.

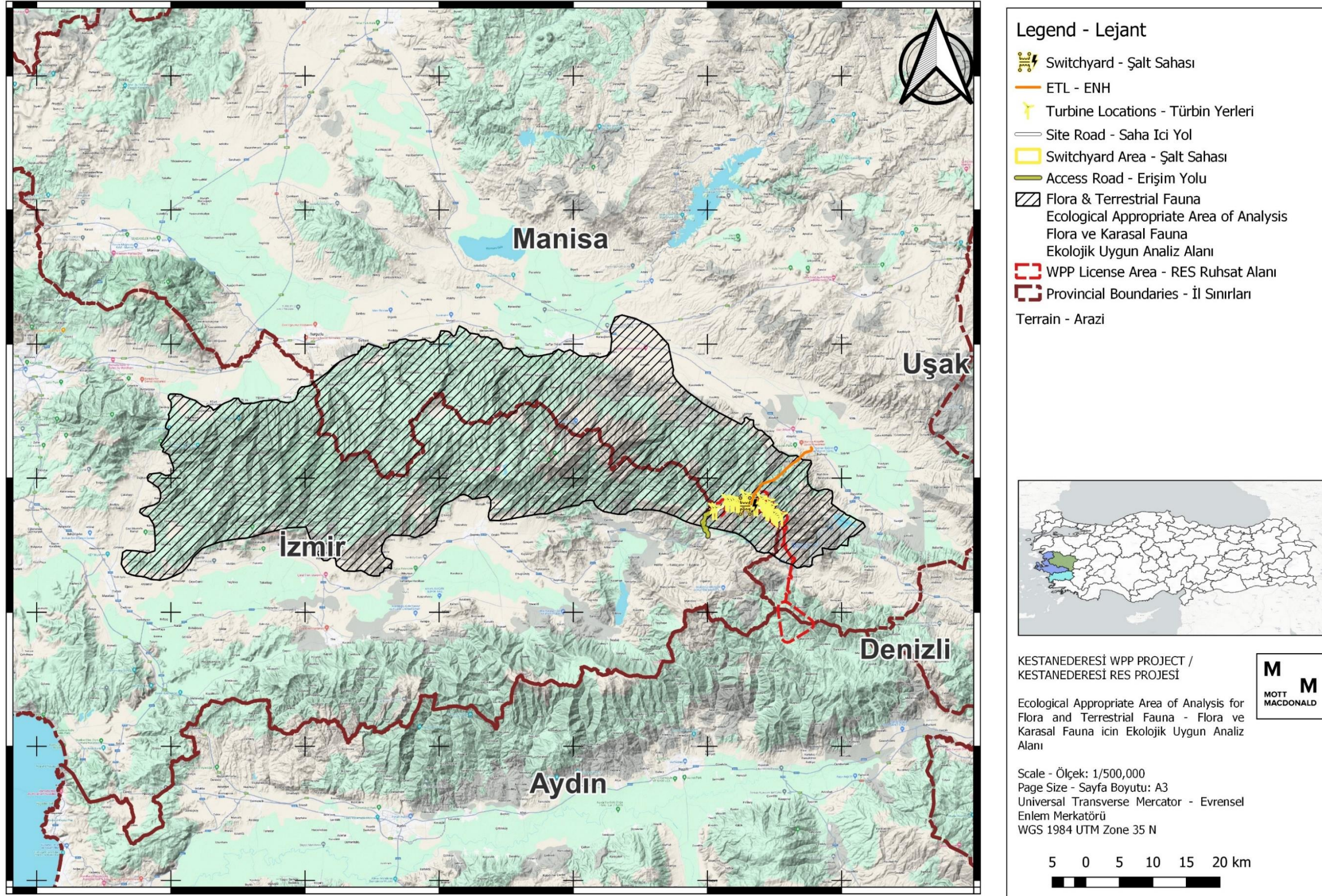
EUAA, su havzaları, topografik bilgiler ve yasal olarak korunan alanlar ve/veya uluslararası kabul görmüş yüksek biyoçeşitlilik değerine sahip alanlar ve benzer habitat türlerinin bir kombinasyonu kullanılarak tanımlanmıştır. Çok spesifik bir dağılıma ve ekolojik gereksinimlere sahip türler EUAA'nın tanımlanmasında dikkate alınmıştır.

Bu Taslak ÇSED'in amaçları doğrultusunda, flora ve karasal fauna (amfibiler, sürüngenler ve yarasa olmayan memeliler) için EUAA, Boz Dağlar Önemli Biyolojik Çeşitlilik Alanı sınırları olarak belirlenmiştir. ÖDA'nın sınırlarına ve tetikleyicilerine ilişkin daha fazla bilgi Bölüm 12.3.3'te verilmiştir. ÖDA sınırları, ekolojik olarak farklı bir birim olarak tüm dağ silsilesini düzgün bir şekilde kapsamaktadır. ÖDA 2362 km²'lik bir alanı kapsamaktadır. Flora ve karasal fauna için EUAAŞekil 2.1'de gösterilmiştir.

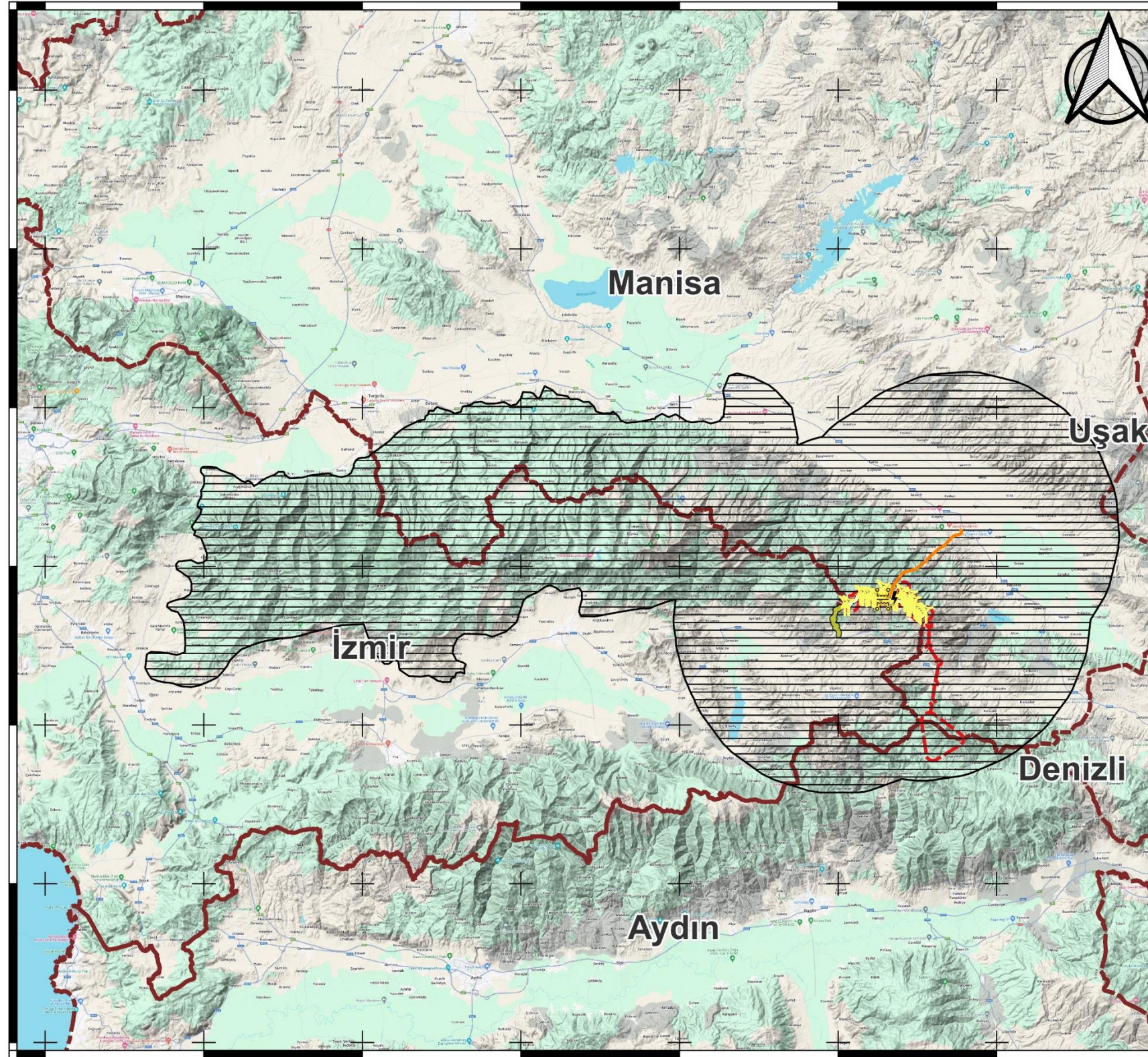
Proje, ÖDA'nın doğu ucunda yer aldığından ve Projenin diğer yönlerden beklenen etkileşiminin kuşlar ve yarasalar için de dikkate alınması gerektiğinden, ÖDA, hem ÖDA sınırları hem de yerleşik yırtıcı kuşların ve göçmen kuşların ve yarasaların dolaşım alanlarını yeterince kapsayacak şekilde Proje ayak izinin etrafında 20 km'lik bir bölge kullanılarak avifaunayı (kuşlar

ve yarasalar) içerecek şekilde değiştirilmiştir. Kuşlar ve yarasalar için EUAA 3986 km²'lik bir alanı kapsamaktadır ve Şekil 2.2'de gösterilmektedir.

EUAA içerisinde, Projenin biyoçeşitlilik değerleri üzerindeki EA belirlenmiştir. Flora türleri için, beklenen ana etki kaynağı inşaat aşamasında zemin hazırlığı ve işletme sırasında habitat bozulmasının ikincil etkileri olduğundan, EA Proje ayak izinden 2 km uzağa uzanacak şekilde belirlenmiştir. Karasal fauna türleri (amfibiler, sürüngenler ve yarasa olmayan memeliler) için de benzer bir yaklaşım benimsenmiştir, ancak bu türler daha hareketli olduklarından, EA tüm Proje bileşenlerinden 5 km uzakta olacak şekilde belirlenmiştir. Oldukça hareketli ve göçmen olan ve çok daha geniş bölgeleri kullanabilen avifauna (kuşlar ve yarasalar) için, etkinin kapsamının daha geniş bir alanda incelenmesi gerekmektedir. Beklenen birincil etki kaynağı, hareketli ve elektrikli Proje bileşenleri ile etkileşimlerden kaynaklanmaktadır. Bu nedenle, 15 km'lik bir EA benimsenmiştir. Bu EA, avifauna için ikincil etki kaynağı olan Proje yollarının da kapsanmasını sağlamaktadır. Tüm taksonlar için Proje EA'sı Şekil 2.3'te gösterilmektedir.

Şekil 2.1: Projedeki Flora ve Karasal Fauna için EUAA

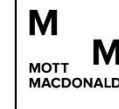

Legend - Lejant

- Switchyard - Şalt Sahası
 - ETL - ENH
 - Turbine Locations - Türbin Yerleri
 - Site Road - Saha İci Yol
 - Switchyard Area - Şalt Sahası
 - Access Road - Erişim Yolu
 - Bird & Bat Ecological Appropriate Area of Analysis - Kus ve Yarasa Ekolojik Uygun Analiz Alanı
 - WPP License Area - RES Ruhsat Alanı
 - Provincial Boundaries - İl Sınırları
- Terrain - Arazi

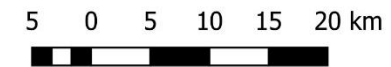

KESTANEDERESİ WPP PROJECT /
KESTANEDERESİ RES PROJESİ

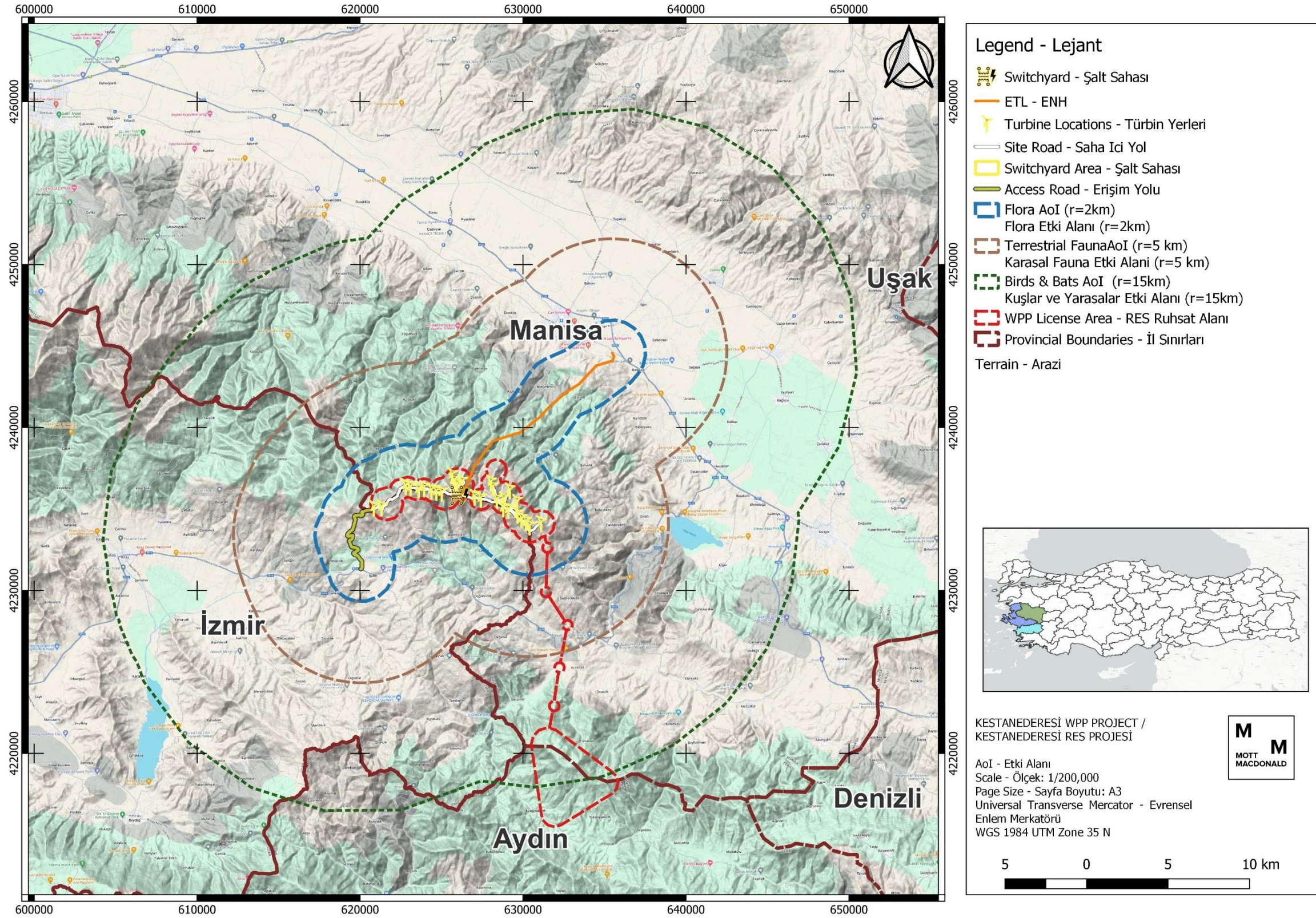

Bird & Bat Ecological Appropriate Area of
Analysis - Kus ve Yarasa Ekolojik Uygun
Analiz Alanı

Scale - Ölçek: 1/500,000
Page Size - Sayfa Boyutu: A3
Universal Transverse Mercator - Evrensel
Enlem Merkatörü
WGS 1984 UTM Zone 35 N

Şekil 2.2: Projedeki Kuşlar ve Yarasalar için EUAA

Şekil 2.3: Projedeki farklı biyolojik taksonlar için EA

2.4 Sınırlamalar ve Varsayımlar

Danışman, KHD çalışmasını aşağıdaki önemli uyarıları ve sınırlamaları göz önünde bulundurarak yürütmektedir:

- Saha araştırması süresi:** Daha çok bir gün süren bir saha keşif araştırması olarak tanımlanabilecek sınırlı bir saha araştırması gerçekleştirilmiştir. Sınırlı zaman çizelgesi göz önüne alındığında, KHD çalışmasının tamamlanmasından önce biyolojik çeşitlilik temel araştırmalarını uygun süre veya çabayla gerçekleştirmek mümkün olmamıştır.
- Saha araştırması mevsimi:** Keşif araştırmasının yapıldığı mevsim (sonbahar) ve hava koşulları (yağmurlu) Proje'nin biyolojik çeşitlilik özelliklerinin incelenmesi için çok elverişli değildi. Habitat özellikleri hakkında sadece genel bir izlenim elde edilmiştir.
- Saha araştırması kapsamı:** Proje alanının yalnızca sınırlı bir kısmına erişilebilmiştir. Araçla ulaşılabilecek yolların olmaması ve alanı yürüyerek gezmek için yeterli zaman olmaması nedeniyle Proje'nin tamamı ziyaret edilememiştir.
- Masabaşı analizi:** Masabaşı bileşeni büyük ölçüde Proje alanındaki Ulusal ÇED saha çalışmalarına dayanmaktadır. Ancak, saha çalışmalarındaki önemli eksiklikler tespit edilmiş ve her bir tür grubu için ÇSED Bölüm 12'de ilgili bölümlerde açıklanmıştır.
- Kritik Habitat Değerlendirmesi:** Zaman kısıtlamaları ve Ulusal ÇED çalışmasından elde edilen saha verilerinin kalitesi nedeniyle, yalnızca üst düzey bir KHD gerçekleştirilebilmiştir.
- Ek temel durum:** Proje şirketi tarafından 2024 yılında mevcut durum tespiti için anketler (saha çalışmaları) planlanmıştır ve bu anketler mevcut KHD çalışmasını güncellemek için kullanılacaktır.

2.5 Kritik Habitat Değerlendirme Kriterleri

IFC PS6 Kılavuz Notu 6 (IFC, 2019) kullanılarak Kritik Habitatı tetikleyebilecek türlerin ve habitatların olası oluşumunu belirlemek için üst düzey bir tarama yapılmıştır. Bu türler arasında IUCN Kritik Tehlike Altındaki (CR) ve Tehlike Altındaki (EN) türler, Ekolojik Olarak Uygun Analiz Alanı (EUAA) içinde IUCN coğrafi aralıkları ile tanımlanan sınırlı menzilli ve göçmen/toplayıcı türler yer almaktadır. Türlerin ortaya çıkma olasılığı, yerel biyoçeşitlilik uzmanları ile istişare, arazi örtüsü haritalama, türlerin habitat tercihleri vb. temel alınarak değerlendirilmiştir.

Kritik Habitat Kriterleri aşağıdaki gibidir ve herhangi bir kritik habitat değerlendirmesinin temelini oluşturmalıdır:

- Kriter 1: Kritik Tehlike Altındaki (CR) ve/veya Tehlike Altındaki (EN) türler
- Kriter 2: Endemik veya sınırlı yayılma alanına sahip türler
- Kriter 3: Göçmen veya toplu halde yaşayan türler
- Kriter 4: Yüksek derecede tehdit altında ve/veya benzersiz ekosistemler
- Kriter 5: Temel evrimsel süreçler

Uluslararası ve/veya ulusal olarak tanınan yüksek biyoçeşitlilik değerine sahip alanlar içerisinde yer alan projeler kritik habitat değerlendirme gerektirebilir. Örnekler aşağıdakileri içerir:

- IUCN'nin Korunan Alan Kategorileri Ia, Ib ve II kriterlerini karşılayan alanlar,
- Önemli Kuş ve Önemli Biyoçeşitlilik Alanlarını (ÖKA'lar, ÖBA'lar) kapsayan Önemli Biyoçeşitlilik Alanları (ÖBA'lar),
- UNESCO Doğal ve Karma Dünya Miras Alanları,
- Sıfır Yok Oluş İttifakı'nın (AZE) belirleme kriterlerine uyan alanlar

Kriter 1-4 için Kritik Habitatın tetiklenmesine yönelik nicel eşikler Tablo 2.3'te açıklanmaktadır.

Tablo 2.3: Kriter 1-4 için Kritik Habitatın tetiklenmesine yönelik nicel eşikler

Kriterler	Nicel Eşikler
1. Kritik Tehlikede (CR) / Tehlikedeki (EN) Türler	(a) IUCN Kırmızı listesindeki EN veya CR türlerinin küresel olarak önemli konsantrasyonlarını destekleyen alanlar (küresel popülasyonun \geq %0,5'i ve bir CR veya EN türünün \geq 5 üreme birimi). (b) IUCN Kırmızı listesindeki Hassas (VU) türlerin küresel olarak önemli yoğunluklarını destekleyen, kaybı IUCN Kırmızı Liste statüsünün EN veya CR olarak değişmesine neden olacak ve GN72(a)'daki eşikleri karşılayan alanlar. (c) Uygun olduğu şekilde, ulusal veya bölgesel olarak listelenen EN veya CR türlerinin önemli konsantrasyonlarını içeren alanlar.
2. Endemik / Sınırlı Dağılım Alanına Sahip Türler¹⁰	(a) Düzenli olarak küresel popülasyon büyüklüğünün \geq %10'unu ve bir türün \geq 10 üreme birimini barındıran alanlar.
3. Göçmen / Toplu Halde Yaşayan Türler	(a) Döngüsel veya başka bir şekilde düzenli olarak, türün yaşam döngüsünün herhangi bir noktasında göçmen veya toplu halde yaşayan bir türün küresel popülasyonunun \geq % 1'ini barındırdığı bilinen alanlar. (b) Çevresel baskı dönemlerinde bir türün küresel popülasyonunun tahminen % 10'undan fazlasını destekleyen alanlar.
4. Ciddi Tehdit Altındaki / Benzersiz Ekosistemler	(a) IUCN'nin CR veya EN statüsü kriterlerini karşılayan bir ekosistem türünün küresel kapsamının \geq %5'ini temsil eden alanlar. (b) Henüz IUCN tarafından değerlendirilmemiş ancak bölgesel veya ulusal sistematik koruma planlamasıyla koruma açısından yüksek öncelikli olduğu belirlenen diğer alanlar.

Kriter 1-3: Türlerin Biyoçeşitlilik Değerleri

Kriter 1-3 için Kestanederesi RES biyoçeşitlilik değerlerini değerlendirirken, sahada düzenli olarak görüldüğü kanıtlanan türler (inceleme yoluyla teyit edilen veya mevcut olabileceği düşünülen) yukarıdaki tabloda listelenen ilgili kriterlere göre taranmıştır. Potansiyel kritik habitat tetikleyicilerini belirlemek için habitat uygunluğu, hareket modelleri, EUAA içindeki beslenme ve üreme alışkanlıkları gibi faktörler dikkate alınarak her tür için değerlendirilmiştir. Proje alanındaki türlerin popülasyon büyüklüğü verileri, flora türleri için göreceli bolluk şeklinde olduğundan, popülasyon verileri buna göre değerlendirilmiştir.

Göreceli bolluk, Braun-Blanquette ve Pavillard örtü yüzdesi ölçeği kullanılarak yerel bolluk / baskınlık yöntemi ile hesaplanmıştır. Ölçek aşağıda verilmiştir:

- Bol tür, zayıf örtüş yüzdesi 1
- Bol tür veya örtüş yüzdesi %5'ten fazla 2
- Örtüş yüzdesi %25 ile %50 arasında 3
- Örtüş yüzdesi %50 ile %75 arasında 4
- Örtüş yüzdesi %75 ile %100 arasında 5

Yarasa türleri için, hem Proje alanından (veya yakındaki benzer bir projeden) Yarasa Aktivite İndeksi mevcut olmadığından hem de popülasyon (küresel ve bölgesel) verileri çok sınırlı olduğundan, popülasyon büyüklüklerine ve popülasyonlar üzerinde öngörülen etkiye dayalı olarak KHD yapmak mümkün değildir. Bu nedenle, alan için gözlemlenen veya literatürde açıkça belirtilen türler için mevcut tüm bilgiler toplanmış ve aşağıdaki kriterlerin her birine 1 puan verilerek Öncelikli Biyoçeşitlilik Özelliği tanımlamaları yapılmıştır: (1) koruma statüsü VU veya daha yüksek, (2) çarpışma riski yüksek (orta için yarım puan) ve (3) türler orta veya uzun mesafe göçmeni. 2 veya 3 puan alan türler Öncelikli biyoçeşitlilik özelliği olarak dahil edilmiştir.

¹⁰ Karasal omurgalılar ve bitkiler için sınırlı dağılım gösteren türler, 50.000 km²'den daha az yayılış alanına (YYA) sahip olan türler olarak tanımlanmaktadır.

Herhangi bir noktada genişliği 200 km'yi aşmayan habitatlardaki (örneğin nehirler) kıyı, nehir ve diğer suda yaşayan türler için sınırlı dağılım alanı, 500 km'den daha az veya eşit doğrusal coğrafi açıklığa (yani, işgal edilen konumlar arasındaki en uzak mesafe) sahip küresel bir dağılım alanına sahip olmak olarak tanımlanmaktadır.

Kriter 4: Ciddi Tehdit Altındaki / Benzersiz Ekosistemler

EUAA'da resmi bir IUCN Ekosistemlerin Kırmızı Listesi değerlendirmesinin yapıp yapılmadığını belirlemek için bir masa başı çalışması yapılmıştır. Resmi bir IUCN değerlendirmesinin yapılmadığı durumlarda, sistematik yöntemler kullanan ulusal/bölgesel düzeydeki değerlendirmeler araştırılmış ve tespit edilmiştir. AB Habitat Direktifi'nde belirtilen Ek I öncelikli habitatların varlığı da EBRD PG6'ya uygun olarak değerlendirilmiştir.

Kriter 5: Temel Evrimsel Süreçler

Bir bölgenin topografyası, jeolojisi, toprağı, sıcaklığı ve bitki örtüsü gibi yapısal özelliklerinin yanı sıra bu değişkenlerin kombinasyonları, türlerin bölgesel konfigürasyonlarını ve genetik olarak benzersiz popülasyonlar veya bitki ve hayvan türlerinin alt popülasyonları gibi ekolojik özellikleri ortaya çıkaran evrimsel süreçleri etkileyebilir. Bir peyzajın doğasında bulunan bu temel evrimsel süreçlerin yanı sıra ortaya çıkan türlerin (veya türlerin alt popülasyonlarının) sürdürülmesi, genetik çeşitliliğin korunması açısından önemlidir. Türleşmeyi yönlendiren süreçler ve türlerdeki genetik çeşitlilik sayesinde, arazideki tür çeşitliliği korunarak sistemdeki evrimsel esneklik sağlanmaktadır.

Temel Evrimsel Süreçler için kritik habitatın belirlenmesi, duruma göre niteliksel olarak belirlenmekte ve büyük ölçüde bilimsel bilgiye dayanmaktadır (IFC, 2019); bu nedenle, EUAA'nın biyoçeşitlilik değerleri için temel evrimsel süreçlerin meydana geldiği alanları içerip içermediğini değerlendirmek için kapsamlı bir KHD'nin parçası olarak literatür taraması yapılması gerekecektir.

Öncelikli Biyoçeşitlilik Unsurları (ÖBU)

Öncelikli biyoçeşitlilik özellikleri yüksek derecede, ancak en yüksek derecede olmayan, yeri doldurulamazlık ve/veya kırılganlık derecesine sahiptir. Hassasiyet açısından kritik habitatın altında bir seviyede olsalar da, proje değerlendirme ve etki azaltma sırasında yine de dikkatli bir değerlendirme gerektirirler.

EBRD PR6 öncelikli biyoçeşitlilik unsurlarını (ÖBU) aşağıdakileri içerecek şekilde tanımlar

- tehdit altındaki habitatlar,
- duyarlı türler,
- geniş bir paydaş grubu veya hükümetler tarafından belirlenen önemli biyoçeşitlilik özellikleri (Önemli Biyoçeşitlilik Alanları veya Önemli Kuş Alanları gibi) ve
- öncelikli biyolojik çeşitlilik özelliklerinin yaşayabilirliğini sürdürmek için gereken ekolojik yapı ve işlevler.

3 Mevcut Durum

3.1 Uluslararası Tanınan Alanlar ve Ulusal Koruma Alanları

Tüm türbin alanlarının yanı sıra ENH ve Proje yollarının (yani erişim yolları ve saha yolları) büyük bir kısmı Boz Dağlar Önemli Biyoçeşitlilik Alanı (ÖDA) içerisinde yer almaktadır. ÖDA, özellikle flora türlerine odaklanarak belirlenmiştir ve altı bitki türü ÖDA için tetikleyicidir: *Bromus macrocladus*, *Colchicum micaceum*, *Ornithogalum improbum*, *Ornithogalum nivale*, *Pseudophleum gibbum* ve *Sternbergia lutea*. Burada *Sternbergia lutea*'nın endemik olmadığı ve IUCN kategorisinin En az endişe verici olduğu da belirtilmelidir. Ayrıca, Apollo kelebeği (*Parnassius apollo*) ve bir balık türü olan *Barbus pergamonensis* ÖDA için tetikleyicidir. Proje EA'sında bulunan tatlı su habitatları mevsimsel akarsular olduğundan ve aşağıda açıklandığı gibi yüzey suyu üzerinde herhangi bir etki beklenmediğinden, balık türleri ÖDA kapsamı dışında tutulmuştur. Proje ulusal bir koruma alanı içerisinde yer almamaktadır ve en yakın koruma alanı Proje alanından 40 km uzaklıktadır.

3.2 Habitatlar ve Flora

Projenin kaydedilen habitatları, EA içindeki geniş dağılım alanları ile birlikte aşağıdaki Tablo 3 1'de listelenmiştir ve Şekil 3 1, ilgili habitat türlerinin EA içindeki konumunu göstermektedir. Erişim yolları, saha yolları, türbin ayak izleri, şalt sahası alanı ve ENH'ler nedeniyle kaybedilen habitat miktarı Tablo 3.2, Tablo 3.3, Tablo 3.4, Tablo 3.5 ve Tablo 3.6'da verilmiştir.

Tablo 3.1: Proje EA'daki Habitat Türleri

Geniş habitat tipi	EUNIS Habitat Tipi	Extend within Project Aol (ha)	Yüzde (%)
Ormanlık alan	G3.5 Pinus nigra ormanlık alanı	2454,77	% 16,37
	G4.B Karışık Akdeniz çamı - termofilik meşe ormanı	1386,98	% 9,25
Bozkır (Step)	E4.4 Alp ve subalpin çayırları	3944,56	% 26,31
İç kesimlerde bitki örtüsü olmayan veya seyrek bitki örtüsü olan habitatlar	H2.6 Batı Akdeniz ve termofil kayalıklar	204,40	% 1,36
	H3.2 Kuzey kutup tabanı zengin iç kesim uçurumları (kazmofitik bitki örtüsüne sahip kireçli kayalık yamaçlar)	17,71	% 0,12
Tarım Alanları	I1.1 - Yoğun karıştırılmamış ürünler	6558,54	% 43,75
	I1.2 Bostanlar ve bahçecilikte karışık ürünler	229,25	% 1,53
Yerleşim Alanları	J1 Binalar, Şehirler, kasabalar ve köyler	194,98	% 1,31

Tablo 3.2: Erişim Yollarında Habitat Kaybı

EUNIS	Alan (ha)	Yüzde
E4.4 Alp ve subalpin çayırları	1,62	0,041%
G3.5 Pinus nigra ormanlık alanı	0,00	0,000%
H2.6 Batı Akdeniz ve termofil kayalıklar	0,00	0,000%
H3.2 Kuzey kutup tabanı zengin iç kesim uçurumları (kazmofitik bitki örtüsüne sahip kireçli kayalık yamaçlar)	0,00	0,000%
I1.1 Yoğun karıştırılmamış ürünler	5,84	0,089%
Toplam	7,46	

Tablo 3.3: Saha Yollarında Habitat Kaybı

EUNIS	Alan (ha)	Yüzde
E4.4 Alp ve subalpin çayırları	23,06	0,5846%
G3.5 Pinus nigra ormanlık alanı	0,14	0,0056%
H2.6 Batı Akdeniz ve termofil kayalıklar	2,81	1,3760%
H3.2 Kuzey kutup tabanı zengin iç kesim uçurumları (kazmofitik bitki örtüsüne sahip kireçli kayalık yamaçlar)	0,26	1,4702%
I1.1 Yoğun karıştırılmamış ürünler	1,03	0,0158%
Toplam	27,31	

Tablo 3.4: Türbin Ayakizinde Habitat Kaybı

EUNIS	Alan (ha)	Yüzde
E4.4 Alp ve subalpin çayırları	33,31	0,8443%
G3.5 Pinus nigra ormanlık alanı	0,00	0,0000%
H2.6 Batı Akdeniz ve termofil kayalıklar	7,12	3,4809%
H3.2 Kuzey kutup tabanı zengin iç kesim uçurumları (kazmofitik bitki örtüsüne sahip kireçli kayalık yamaçlar)	1,60	9,0340%
I1.1 Yoğun karıştırılmamış ürünler	0,39	0,0060%
Toplam	42,41	

Tablo 3.5: Şalt Sahasında Habitat Kaybı

EUNIS	Alan (ha)	Yüzde
E4.4 Alp ve subalpin çayırları	1,44624714	0,0367%
G3.5 Pinus nigra ormanlık alanı	0	0,0000%
H2.6 Batı Akdeniz ve termofil kayalıklar	0	0,0000%
H3.2 Kuzey kutup tabanı zengin iç kesim uçurumları (kazmofitik bitki örtüsüne sahip kireçli kayalık yamaçlar)	0	0,0000%
I1.1 Yoğun karıştırılmamış ürünler	0	0,0000%
Toplam	1,44624714	

Tablo 3.6: ENH'lerde Habitat Kaybı

EUNIS	Alan (ha)	Yüzde
E4.4 Alp ve subalpin çayırları	75,39447423	27,86%
G3.5 Pinus nigra ormanlık alanı	37,11321336	13,71%
G4.B Karışık Akdeniz çamı - termofilik meşe ormanı	52,16989023	19,28%
H2.6 Batı Akdeniz ve termofil kayalıklar	14,55142458	5,38%
I1.1 - Yoğun karıştırılmamış ürünler	88,81986548	32,82%
J2.3 Aktif kullanımda olan kırsal endüstriyel ve ticari sahalar	2,572122533	0,95%
Toplam	270,6209904	

Aşağıda listelenen mevcut tüm bilgilere dayanan endemik türlerin bir listesi, koruma statüleri ve Proje alanındaki saha çalışmaları sırasında karşılaşıp karşılaşılmadıkları ile birlikte verilmiştir. Toplam 167 bitki taksonu tespit edilmiştir. Türlerin tam listesi bu belgede sunulmamıştır, endemik türler Tablo 3.7'de Ulusal Kırmızı Liste¹¹ kategorileri ile listelenmiştir. Bu türler henüz IUCN tarafından değerlendirilmediği için ulusal kategoriler kullanılmıştır.

Tablo 3.7: Endemik Flora Türleri ve Ulusal Kırmızı Liste Kategorileri

Bilimsel ismi	Ulusal Kırmızı Liste Kategorisi	BERN	Kaynak
<i>Amblyopyrum muticum var. muticum</i>	EN	-	L
<i>Bromus macrocladus</i>	EN	-	L
<i>Colchicum micaceum</i>	EN	-	L
<i>Ornithogalum improbum</i>	EN	-	L
<i>Sternbergia lutea</i>	LC	-	L
<i>Pseudophleum gibbum</i>	VU	-	L
<i>Astragalus pisidicus Boiss. & Heldr.</i>	VU	-	L
<i>Astragalus strictispinis Boiss.</i>	VU	-	L
<i>Salvia pisidica Boiss. & Heldr. ex Benth.</i>	VU	-	L
<i>Scutellaria orientalis subsp. carica J.R.Edm.</i>	VU	-	L
<i>Muscari aucheri (Boiss.) Baker</i>	LC	-	G
<i>Astragalus mesogitanus Boiss.</i>	LC	-	L
<i>Astragalus vulnerariae DC.</i>	LC	-	L
<i>Cytisopsis pseudocytisus subsp. reeseana (Guyot) Lassen</i>	LC	-	L
<i>Hedysarum cappadocicum Boiss.</i>	LC	-	L
<i>Trifolium caudatum Boiss.</i>	LC	-	L
<i>Marrubium globosum Montbret & Aucher ex Benth.</i>	LC	-	G
<i>Ornithogalum nivale</i>	LC	-	L

L: Literatür, G: Gözlem

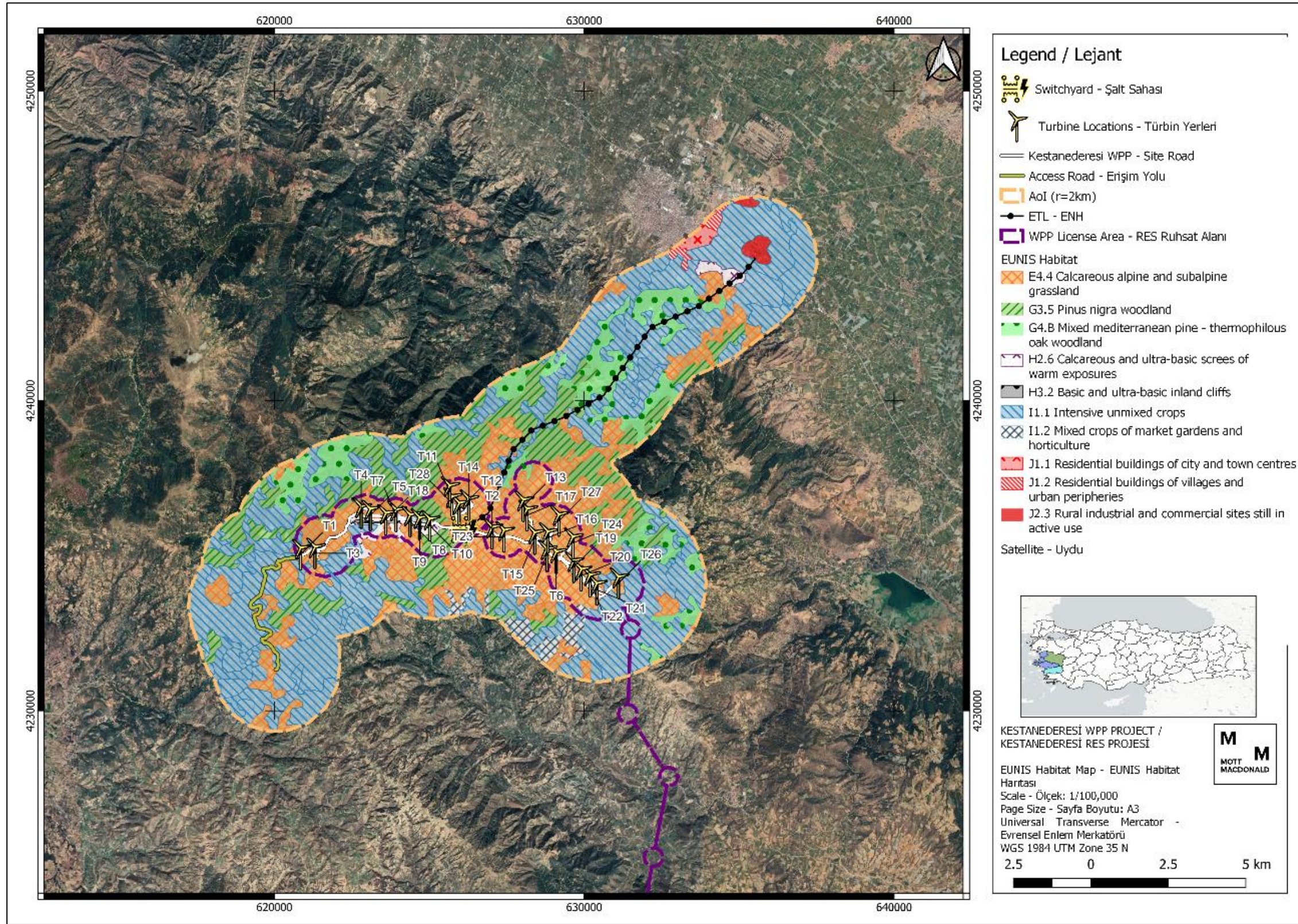
Analiz alanında az sayıda endemik takson bulunması ve IUCN kriterlerine göre çoğunlukla Az endişe verici olması, birincil karaçam ormanının hakim olduğu vejetasyon tipinin baskın olmasına ve alanların tek tip ana kaya ve iklim tipine sahip olmasına bağlanabilir. Aslında bu durum alandaki çeşitliliğin düşük olmasının nedeni olarak görülmelidir.

Saha çalışmasında ÖDA tetikleyici türlerden hiçbirine rastlanmamıştır. Ayrıca Ulusal ÇED, çoğu tür için ekolojik olarak uygun bir mevsimde (Mayıs 2022) gerçekleştirilmiş ve ilgili türler Ulusal ÇED kapsamında da tespit edilememiştir. Bu durum, Proje alanında kritik bir flora türünün bulunma olasılığını azaltmaktadır. Şu anda ÖDA tetikleyici flora türlerinin Proje EA'sında

¹¹ Ekim T. et all. 2000. Red Data Book of Turkish Plants. Türkiye Tabiatını Koruma Derneği. Ankara.

bulduğuna dair bir kanıt yoktur, ancak türbin konumları Ulusal ÇED çalışmaları yapıldıktan sonra değiştirildiğinden ve bazı türlerin tespiti flora çalışmalarının bir parçası olarak yapılmayan Haziran ayında anketler gerektirdiğinden, ihtiyatlı bir yaklaşım benimsenmiştir ve temel durum daha sonraki çalışmalarla netleştirilecektir.

4 farklı ağaç türünün EA'da mevcut olduğu tespit edilmiştir. Bunlar karaçam (*Pinus nigra*), saçlı meşesi (*Quercus cerris*), mazı meşesi (*Quercus infectoria*) ve kavak (*Populus sp.*) türleridir. Meşe türleri Proje EA'sında karaçamlarla birlikte habitatlar oluşturmaktadır. Orman meşcere veri haritalarından yapılan hesaplamalara göre, toplam 4.081 ağacın kesilmesi beklenmektedir. Değişen türbin yerleri göz önüne alındığında, yeni türbin yerleri ormanlık alanlarda bulunmadığından, kesilecek ağaç sayısının Ulusal ÇED'de verilenden daha az olması beklenmektedir. Buna ek olarak, Proje için kesilen ağaçlar Orman Bölge Müdürlüğü'nün o yılki kotasından düşülecektir; dolayısıyla Proje için ek ağaç kesilmeyecektir.

Şekil 3.1: Projenin EUNIS habitat türleri

3.3 Fauna

3.3.1 Kuşlar

Mevcut tüm bilgilere dayanarak türlerin bir listesi, koruma statüleri ve Proje alanındaki saha çalışmaları sırasında karşılaşıp karşılaşılmadıkları ile birlikte Tablo 3 8'de verilmiştir.

Tablo 3.8: Potansiyel türlerin listesi, koruma statüleri ve Ulusal ÇED'de gözlemlenip gözlemlenmedikleri veya literatürde belirtilip belirtilmedikleri (L/G) ¹²¹³.

Yaygın Adı	Bilimsel adı	IUCN	Ulusal	Kuş direktifi	BERN	Kaynak
Angut	<i>Tadorna ferruginea</i>	LC	-	Ek I	Ek II	G
Suna	<i>Tadorna tadorna</i>	LC	VU	-	Ek II	L
Çıkrıkçın	<i>Spatula querquedula</i>	LC	NT	Ek II	Ek III	L
Kaşıkağa	<i>Spatula clypeata</i>	LC	EN	Ek II, III	Ek III	L
Boz ördek	<i>Mareca strepera</i>	LC	VU	Ek II	Ek III	L
Fiyu	<i>Mareca penelope</i>	LC	-	Ek II, III	Ek III	L
Yeşilbaş	<i>Anas platyrhynchos</i>	LC	-	Ek II, III	Ek III	G
Kılkuyruk	<i>Anas acuta</i>	LC	VU	Ek II, III	Ek III	L
Çamurçun	<i>Anas crecca</i>	LC	NT	Ek II, III	Ek III	L
Macar Ördeği	<i>Netta rufina</i>	LC	VU	Ek II	Ek III	L
Elmabaş Patka	<i>Aythya ferina</i>	VU	VU	Ek II, III	Ek III	L
Pasbaş Patka	<i>Aythya nyroca</i>	NT	EN	Ek I	Ek III	L
Tepeli Patka	<i>Aythya fuligula</i>	LC	-	Ek II, III	Ek III	L
Karabaş Patka	<i>Aythya marila</i>	LC	-	Ek II, III	Ek III	L
Kara Ördek	<i>Melanitta nigra</i>	LC	-	Ek II, III	Ek III	L
Altingöz	<i>Bucephala clangula</i>	LC	-	Ek II	Ek III	L
Sütlabi	<i>Mergellus albellus</i>	LC	-	Ek I	Ek II	L
Dikkuyruk	<i>Oxyura leucocephala</i>	EN	EN	25i	Ek II	L
Bıldırcın	<i>Coturnix coturnix</i>	LC	VU	Ek II	Ek III	G
Kınalı Keklik	<i>Alectoris chukar</i>	LC	VU	Ek II	Ek III	G
Kaya Güvercini	<i>Columba livia</i>	LC	-	Ek II	Ek III	G
Gökçe Güvercin	<i>Columba oenas</i>	LC	VU	Ek II	Ek III	G
Tahtalı	<i>Columba palumbus</i>	LC	NT	Ek II, III	-	G
Üveyik	<i>Streptopelia turtur</i>	VU	VU	Ek II	Ek III	G
Kumru	<i>Streptopelia decaocto</i>	LC	-	Ek II	Ek III	G
Küçük Kumru	<i>Spilopelia senegalensis</i>	LC	-	-	Ek III	L
Mezgeldek	<i>Tetrax tetrax</i>	NT	CR	Ek I	Ek II	L
Guguk Kuşu	<i>Cuculus canorus</i>	LC	DD	-	Ek III	G

¹² Compiled from eBird, National EIA studies, studies at nearby wind farms and other grey literature.

¹³ National status: Kirwan, G., Demirci, B., Welch, H., Boyla, K., Özen, M., Castell, P., & Marlow, T. 2008. *The Birds of Turkey*.

Yaygın Adı	Bilimsel adı	IUCN	Ulusal	Kuş direktifi	BERN	Kaynak
Çobanaldatan	<i>Caprimulgus europaeus</i>	LC	-	Ek I	Ek II	G
Ak Karınlı Ebabil	<i>Tachymarpis melba</i>	LC	-	-	Ek II	L
Ebabil	<i>Apus apus</i>	LC	-	-	Ek III	G
Boz Ebabil	<i>Apus pallidus</i>	LC	DD	-	Ek II	L
Bıldırcın Kılavuzu	<i>Crex crex</i>	LC	EN	Ek I	Ek II	L
Sakarmeke	<i>Fulica atra</i>	LC	-	Ek II, III	Ek III	L
Turna	<i>Grus grus</i>	LC	EN	Ek I	Ek III	L
Telli Turna	<i>Anthropoides virgo</i>	LC	CR	Ek III	Ek II	L
Küçük Su Çulluğu	<i>Lymnocyptes minimus</i>	LC	-	Ek II, III	Ek III	L
Dere Dündükünü	<i>Actitis hypoleucos</i>	LC	VU	-	Ek II	L
Gümüş Martı	<i>Larus michahellis</i>	LC	-	Ek II	-	L
Kara Leylek	<i>Ciconia nigra</i>	LC	-	Ek I	Ek II	G
Leylek	<i>Ciconia ciconia</i>	LC	-	Ek I	Ek II	G
Beyaz Pelikan	<i>Pelecanus onocrotalus</i>	LC	EN	Ek I	Ek II	L
Tepeli Pelikan	<i>Pelecanus crispus</i>	NT	VU	Ek I	Ek II	L
Balaban	<i>Botaurus stellaris</i>	LC	VU	Ek I	Ek II	L
Küçük Balaban	<i>Ixobrychus minutus</i>	LC	NT	Ek I	Ek II	L
Gri Balıkçıl	<i>Ardea cinerea</i>	LC	-	-	Ek III	G
Erguvani Balıkçıl	<i>Ardea purpurea</i>	LC	VU	Ek I	Ek II	L
Büyük Ak Balıkçıl	<i>Ardea alba</i>	LC	EN	Ek I	Ek II	L
Küçük Ak Balıkçıl	<i>Egretta garzetta</i>	LC	NT	Ek I	Ek II	L
Sığır Balıkçılı	<i>Bubulcus ibis</i>	LC	VU	-	Ek II	L
Alaca Balıkçıl	<i>Ardeola ralloides</i>	LC	VU	Ek I	Ek II	L
Çeltikçi	<i>Plegadis falcinellus</i>	LC	EN	Ek I	Ek II	L
Kaşıkçı	<i>Platalea leucorodia</i>	LC	EN	Ek I	Ek II	L
Balıkkartalı	<i>Pandion haliaetus</i>	LC	DD	Ek I	Ek II	L
Mısır Akbabası	<i>Neophron percnopterus</i>	EN	VU	Ek I	Ek II	G
Arı Şahini	<i>Pernis apivorus</i>	LC	NT	Ek I	Ek II	G
Kara Akbaba	<i>Aegypius monachus</i>	NT	EN	Ek I	Ek II	L
Kızıl Akbaba	<i>Gyps fulvus</i>	LC	EN	Ek I	Ek II	L
Sakallı Akbaba	<i>Gypaetus barbatus</i>	NT	EN	Ek I	Ek II	L
Yılan Kartalı	<i>Circaetus gallicus</i>	LC	VU	Ek I	Ek II	G
Küçük Orman Kartalı	<i>Clanga pomarina</i>	LC	EN	Ek I	Ek II	L
Büyük Orman Kartalı	<i>Clanga clanga</i>	VU	VU	Ek I	Ek II	L
Küçük Orman Kartalı	<i>Clanga pomarina</i>	LC	EN	Ek I	Ek II	L
Küçük Kartal	<i>Hieraaetus pennatus</i>	LC	VU	Ek I	Ek II	G
Bozkır Kartalı	<i>Aquila nipalensis</i>	EN	CR	-	Ek II	L

Yaygın Adı	Bilimsel adı	IUCN	Ulusal	Kuş direktifi	BERN	Kaynak
Şah Kartal	<i>Aquila heliaca</i>	VU	EN	Ek I	Ek II	L
Kaya Kartalı	<i>Aquila chrysaetos</i>	LC	-	Ek I	Ek II	G
Tavşancıl	<i>Aquila fasciata</i>	LC	EN	Ek I	Ek II	L
Saz Delicesi	<i>Circus aeruginosus</i>	LC	NT	Ek I	Ek II	L
Gökçe Delice	<i>Circus cyaneus</i>	LC	DD	Ek I	Ek II	L
Bozkır Delicesi	<i>Circus macrourus</i>	NT	CR	Ek I	Ek II	L
Çayır Delicesi	<i>Circus pygargus</i>	LC	EN	Ek I	Ek II	L
Yaz Atmacası	<i>Accipiter brevipes</i>	LC	VU	Ek I	Ek II	L
Atmaca	<i>Accipiter nisus</i>	LC	NT	-	Ek II	G
Çakır	<i>Accipiter gentilis</i>	LC	NT	-	Ek II	L
Kara Çaylak	<i>Milvus migrans</i>	LC	EN	Ek I	Ek II	L
Kızıl Çaylak	<i>Milvus milvus</i>	LC	DD	Ek I	Ek II	L
Ak kuyruklu Kartal	<i>Haliaeetus albicilla</i>	LC	CR	Ek I	Ek II	L
Paçalı Şahin	<i>Buteo lagopus</i>	LC	-	-	Ek II	L
Şahin	<i>Buteo buteo</i>	LC	-	-	Ek II	G
Kızıl Şahin	<i>Buteo rufinus</i>	LC	NT	Ek I	Ek II	G
Peçeli Baykuş	<i>Tyto alba</i>	LC	NT	-	Ek II	L
İshak Kuşu	<i>Otus scops</i>	LC	-	-	Ek II	L
Puhu	<i>Bubo bubo</i>	LC	-	Ek I	Ek II	L
Kukumav	<i>Athene noctua</i>	LC	-	-	Ek II	G
Alaca Baykuş	<i>Strix aluco</i>	LC	-	-	Ek II	L
İbibik	<i>Upupa epops</i>	LC	-	-	Ek II	G
Arı Kuşu	<i>Merops apiaster</i>	LC	-	-	Ek II	G
Gökkuzgun	<i>Coracias garrulus</i>	LC	-	Ek I	Ek II	L
Boyunçeviren	<i>Jynx torquilla</i>	LC	NT	-	Ek II	L
Ortanca Ağaçkakan	<i>Dendrocoptes medius</i>	LC	-	Ek I	Ek II	L
Alaca Ağaçkakan	<i>Dendrocopos syriacus</i>	LC	-	Ek I	Ek II	G
Küçük Ağaçkakan	<i>Dryobates minor</i>	LC	-	-	Ek II	L
Küçük Yeşil Ağaçkakan	<i>Picus canus</i>	LC	DD	Ek I	Ek II	L
Küçük Kerkenez	<i>Falco naumanni</i>	LC	VU	Ek I	Ek II	L
Kerkenezi	<i>Falco tinnunculus</i>	LC	-	-	Ek II	G
Ada Doğanı	<i>Falco eleonora</i>	LC	EN	Ek I	Ek II	L
Boz Doğan	<i>Falco columbarius</i>	LC	-	Ek I	Ek II	L
Delice Doğan	<i>Falco subbuteo</i>	LC	-	-	Ek II	L
Bıyıklı Doğan	<i>Falco biarmicus</i>	LC	VU	Ek I	Ek II	L
GökDoğan	<i>Falco peregrinus</i>	LC	VU	Ek I	Ek II	G
Ulu Doğan	<i>Falco cherrug</i>	EN	CR	Ek I	Ek II	G

Yaygın Adı	Bilimsel adı	IUCN	Ulusal	Kuş direktifi	BERN	Kaynak
Ala Doğan	<i>Falco vespertinus</i>	VU	-	Ek I	Ek II	L
Sarıasma	<i>Oriolus oriolus</i>	LC	-	-	Ek II	L
Kırmızı Sırtlı Örümcek Kuşu	<i>Lanius collurio</i>	LC	-	Ek I	Ek II	G
Büyük Örümcek Kuşu	<i>Lanius excubitor</i>	LC	-	-	Ek II	G
Kara Alınlı Örümcek Kuşu	<i>Lanius minor</i>	LC	-	Ek I	Ek II	G
Maskeli Örümcek Kuşu	<i>Lanius nubicus</i>	LC	-	Ek I	Ek II	L
Kızıl Başlı Örümcek Kuşu	<i>Lanius senator</i>	LC	-	-	Ek II	G
Alakarga	<i>Garrulus glandarius</i>	LC	-	Ek II	-	G
Saksağan	<i>Pica pica</i>	LC	-	Ek II	-	G
Kırmızı Gagalı Dağ Kargası	<i>Pyrrhocorax pyrrhocorax</i>	LC	-	Ek I	Ek II	G
Sarı Gagalı Dağ Kargası	<i>Pyrrhocorax graculus</i>	LC	-	-	Ek II	L
Küçük Karga	<i>Corvus monedula</i>	LC	-	Ek II	-	G
Ekin Kargası	<i>Corvus frugilegus</i>	LC	-	Ek II	-	L
Leş Kargası	<i>Corvus cornix</i>	LC	-	Ek II	-	G
Kuzgun	<i>Corvus corax</i>	LC	-	-	Ek III	G
Çam Baştankarası	<i>Periparus ater</i>	LC	-	-	Ek III	G
Mavi Baştankara	<i>Cyanistes caeruleus</i>	LC	-	-	Ek III	G
Büyük Baştankara	<i>Parus major</i>	LC	-	-	Ek III	G
Kulaklı Toygar	<i>Eremophila alpestris</i>	LC	-	-	Ek II	L
Bozkır Toygarı	<i>Calandrella brachydactyla</i>	LC	-	Ek I	Ek II	G
Küçük Boğmaklı Toygar	<i>Melanocorypha bimaculata</i>	LC	-	-	Ek II	L
Boğmaklı Toygar	<i>Melanocorypha calandra</i>	LC	-	Ek I	Ek II	L
Orman Toygarı	<i>Lullula arborea</i>	LC	-	Ek I	Ek III	G
Tarla Kuşu	<i>Alauda arvensis</i>	LC	-	Ek II	Ek III	G
Tepeli Toygar	<i>Galerida cristata</i>	LC	-	-	Ek III	G
Ak Mukallit	<i>Iduna pallida</i>	LC	-	-	Ek II	G
Büyük Mukallit	<i>Hippolais olivetorum</i>	LC	-	Ek I	Ek II	L
Sarı Mukallit	<i>Hippolais icterina</i>	LC	NT	-	Ek II	L
Bıyıklı Kamışçını	<i>Acrocephalus melanopogon</i>	LC	-	Ek I	Ek II	L
Kındıra Kamışçını	<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	LC	NT	-	Ek II	L
Çalı Kamışçını	<i>Acrocephalus palustris</i>	LC	-	-	Ek II	L
Saz Kamışçını	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	LC	-	-	Ek II	L

Yaygın Adı	Bilimsel adı	IUCN	Ulusal	Kuş direktifi	BERN	Kaynak
Büyük Kamışçın	<i>Acrocephalus arundinaceus</i>	LC	-	-	Ek II	L
Ağaç Kamışçını	<i>Locustella fluviatilis</i>	LC	-	-	Ek II	L
Kum Kırlangıcı	<i>Riparia riparia</i>	LC	VU	-	Ek II	L
Kaya Kırlangıcı	<i>Ptyonoproe rupestris</i>	LC	-	-	Ek II	L
Kır Kırlangıcı	<i>Hirundo rustica</i>	LC	-	-	Ek II	G
Kızıl Kırlangıç	<i>Cecropis daurica</i>	LC	-	-	Ek II	L
Ev Kırlangıcı	<i>Delichon urbicum</i>	LC	VU	-	Ek II	G
Orman Çıvgını	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	LC	DD	-	Ek II	L
Boz Çıvgını	<i>Phylloscopus orientalis</i>	LC	-	-	Ek II	L
Sarı Kaşlı Çıvgın	<i>Phylloscopus inornatus</i>	LC	-	-	Ek II	L
Söğütbülülü	<i>Phylloscopus trochilus</i>	LC	-	-	Ek II	L
Çıvgın	<i>Phylloscopus collybita</i>	LC	-	-	Ek II	G
Kamış Bülbülü	<i>Cettia cetti</i>	LC	-	-	Ek II	L
Uzun kuyruklu Baştankara	<i>Aegithalos caudatus</i>	LC	-	-	Ek III	L
Karabaş Ötleğen	<i>Sylvia atricapilla</i>	LC	-	-	Ek II	L
Boz Ötleğen	<i>Sylvia borin</i>	LC	-	-	Ek II	L
Çizgili Ötleğen	<i>Curruca nisoria</i>	LC	DD	Ek I	Ek II	L
Küçük Akgerdanlı Ötleğen	<i>Curruca curruca</i>	LC	-	-	Ek II	L
Maskeli Ötleğen	<i>Curruca melanocephala</i>	LC	-	-	Ek II	G
Akgerdanlı Ötleğen	<i>Curruca communis</i>	LC	-	-	Ek II	G
Çalış Kuşu	<i>Regulus regulus</i>	LC	-	-	Ek II	L
Sürmeli Çalı Kuşu	<i>Regulus ignicapilla</i>	LC	DD	-	Ek II	L
Duvar Tırmaşık Kuşu	<i>Tichodroma muraria</i>	LC	-	-	Ek III	L
Sivacı	<i>Sitta europaea</i>	LC	-	-	Ek II	G
Anadolu Sivacısı	<i>Sitta krueperi</i>	LC	-	Ek I	Ek II	G
Kaya Sivacı Kuşu	<i>Sitta neumayer</i>	LC	-	-	Ek II	G
Bahçe Tırmaşık Kuşu	<i>Certhia brachydactyla</i>	LC	-	-	Ek II	L
Çit Kuşu	<i>Troglodytes troglodytes</i>	LC	-	-	Ek II	L
Dere Kuşu	<i>Cinclus cinclus</i>	LC	-	-	Ek II	L
Sığırcık	<i>Sturnus vulgaris</i>	LC	-	Ek II	-	G
Ala Sığırcık	<i>Pastor roseus</i>	LC	-	-	Ek II	L
Çiğdeci	<i>Acridotheres tristis</i>	LC	-	-	Ek III	L
Ökse Ardiç Kuşu	<i>Turdus viscivorus</i>	LC	-	Ek II	Ek III	G
Öter Ardiç Kuşu	<i>Turdus philomelos</i>	LC	-	Ek II	Ek III	G

Yaygın Adı	Bilimsel adı	IUCN	Ulusal	Kuş direktifi	BERN	Kaynak
Kızıl Ardıç Kuşu	<i>Turdus iliacus</i>	NT	-	Ek II	Ek III	L
Karatavuk	<i>Turdus merula</i>	LC	-	Ek II	Ek III	G
Tarla Ardıç Kuşu	<i>Turdus pilaris</i>	LC	-	Ek II	Ek III	L
Boğmaklı Ardıç Kuşu	<i>Turdus torquatus</i>	LC	-	-	Ek II	L
Benekli Sinekkapan	<i>Muscicapa striata</i>	LC	-	-	Ek II	G
Çalı Bülbülü	<i>Cercotrichas galactotes</i>	LC	-	-	Ek II	L
Kızılgardan	<i>Erithacus rubecula</i>	LC	-	-	Ek II	L
Taş Bülbülü	<i>Irania gutturalis</i>	LC	-	-	Ek II	L
Küçük Sinekkapan	<i>Ficedula parva</i>	LC	NT	Ek I	Ek II	G
Alaca Sinekkapan	<i>Ficedula semitorquata</i>	LC	VU	Ek I	Ek II	L
Kara Sinekkapan	<i>Ficedula hypoleuca</i>	LC	-	-	Ek II	G
Halkalı Sinekkapan	<i>Ficedula albicollis</i>	LC	-	Ek I	Ek II	G
Kızılkuyruk	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	LC	-	-	Ek II	G
Kara Kızılkuyruk	<i>Phoenicurus ochruros</i>	LC	-	-	Ek II	G
Taşkızılı	<i>Monticola saxatilis</i>	LC	-	-	Ek II	L
Gök Ardıç Kuşu	<i>Monticola solitarius</i>	LC	-	-	Ek II	G
Çayır Taşçalanı	<i>Saxicola rubetra</i>	LC	VU	-	Ek II	L
Taşkuşu	<i>Saxicola rubicola</i>	LC	VU	-	Ek II	G
Sibirya Taşkuşu	<i>Saxicola maurus</i>	LC	-	-	Ek II	L
Kuyrukkakan	<i>Oenanthe oenanthe</i>	LC	-	-	Ek II	G
Boz Kuyrukakan	<i>Oenanthe isabellina</i>	LC	-	-	Ek II	L
Alaca Kuyrukkakan	<i>Oenanthe pleschanka</i>	LC	-	Ek I	Ek II	L
Kara Kulaklı Kuyrukkakan	<i>Oenanthe melanoleuca</i>	LC	-	-	Ek II	G
Ak Sırtlı Kuyrukkakan	<i>Oenanthe finschii</i>	LC	-	-	Ek II	L
Dağ Bülbülü	<i>Prunella modularis</i>	LC	-	-	Ek II	G
Serçe	<i>Passer domesticus</i>	LC	-	-	-	G
Söğüt Serçesi	<i>Passer hispaniolensis</i>	LC	-	-	Ek III	L
Ağaç Serçesi	<i>Passer montanus</i>	LC	DD	-	Ek III	G
Kaya Serçesi	<i>Petronia petronia</i>	LC	-	-	Ek II	L
Dağ Kuyruksallayanı	<i>Motacilla cinerea</i>	LC	-	-	Ek II	G
Sarı Kuyruksallayan	<i>Motacilla flava</i>	LC	-	-	Ek II	G
Sarı Başlı Kuyruksallayan	<i>Motacilla citreola</i>	LC	NT	-	Ek II	L
Ak Kuyruksallayan	<i>Motacilla alba</i>	LC	-	-	Ek II	G

Yaygın Adı	Bilimsel adı	IUCN	Ulusal	Kuş direktifi	BERN	Kaynak
Kır İncirkuşu	<i>Anthus campestris</i>	LC	-	Ek I	Ek II	L
Çayır İncirkuşu	<i>Anthus pratensis</i>	LC	-	-	Ek II	G
Ağaç İncirkuşu	<i>Anthus trivialis</i>	LC	DD	-	Ek II	L
Kızıl Gerdanlı İncirkuşu	<i>Anthus cervinus</i>	LC	-	-	Ek II	L
Dağ İncirkuşu	<i>Anthus spinoletta</i>	LC	-	-	Ek II	G
İspinoz	<i>Fringilla coelebs</i>	LC	-	-	Ek III	G
Dağ İspinozu	<i>Fringilla montifringilla</i>	LC	-	-	Ek III	L
Kocabaş	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	LC	-	-	Ek II	L
Çütre	<i>Carpodacus erythrinus</i>	LC	-	-	Ek II	L
Şakrak Kuşu	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	LC	DD	-	Ek III	L
Florya	<i>Chloris chloris</i>	LC	-	-	Ek II	G
Keten Kuşu	<i>Linaria cannabina</i>	LC	-	-	Ek II	G
Saka Kuşu	<i>Carduelis carduelis</i>	LC	-	-	Ek II	G
Küçük İskete	<i>Serinus serinus</i>	LC	-	-	Ek II	G
Kara İskete	<i>Serinus pusillus</i>	LC	-	-	Ek II	G
Kara Başlı İskete	<i>Spinus spinus</i>	LC	-	-	Ek II	G
Kara başlı Çinte	<i>Emberiza melanocephala</i>	LC	-	-	Ek II	G
Tarla Çintesi	<i>Emberiza calandra</i>	LC	-	-	Ek III	G
Kaya Çintesi	<i>Emberiza cia</i>	LC	-	-	Ek II	G
Bahçe Çintesi	<i>Emberiza cirius</i>	LC	-	-	Ek II	L
Sarı Çinte	<i>Emberiza citrinella</i>	LC	-	-	Ek II	L
Boz Çinte	<i>Emberiza cineracea</i>	NT	VU	Ek I	Ek II	L
Kirazkuşu	<i>Emberiza hortulana</i>	LC	-	Ek I	Ek III	G
Kızıl Kiraz Kuşu	<i>Emberiza caesia</i>	LC	-	Ek I	Ek II	G
Bataklık Çintesi	<i>Emberiza schoeniclus</i>	LC	NT	-	Ek II	L

L: Literatür, G: Gözlem

3.3.2 Yarasalar

Ulusal ÇED biyoçeşitlilik çalışmalarının bir parçası olarak, Tablo 3.9'da G (Gözlemlenen) olarak gösterilen beş tür kaydedilmiştir. Koruma statüleri ve saha çalışmaları sırasında karşılaşıp karşılaşılmadıkları ile listelenen mevcut tüm bilgilere dayanan türlerin bir listesi verilmiştir. IUCN sütunu, M: Akdeniz veya E: Avrupa ile işaretlenmediği sürece küresel Kırmızı Liste değerlendirmesini göstermektedir.

Tablo 3.9: Türkiye'deki yarasa türlerinin listesi, koruma statüsü, çarpışma riski ve Ulusal ÇED'de (L/G) gözlemlenip gözlemlenmediği

Yaygın Adı	Bilimsel adı	Durum	IUCN Küresel	IUCN Eu	IUCN Med	BERN	AB Habitat Direktifi	Çarpışma Riski	Kaynak
Basıkburunlu Yarasa	<i>Barbastella barbastellus</i>	Düşüşte	NT	VU	NT	I - II	II, IV	Orta	-

Yaygın Adı	Bilimsel adı	Durum	IUCN Küresel	IUCN Eu	IUCN Med	BERN	AB Habitat Direktifi	Çarpışma Riski	Kaynak
Anadolu Genişkanatlı Yarasa	<i>Eptesicus anatolicus</i>	Bilinmiyor	LC	-	LC	I - II	IV	Orta	L
Geniş Kanatlı Yarasa	<i>Eptesicus serotinus</i>	Stabil	LC	-	-	II	IV	Orta	L
Savi'nin Cüce Yarasa	<i>Hypsugo savii</i>	Stabil	LC	LC	LC	II	IV	Yüksek	G
Uzun Kanatlı Yarasa	<i>Miniopterus schreibersii</i>	Düşüşte	VU	-	-	I - II	II, IV	Yüksek	L
Balkan Bıyıklı Yarasa	<i>Myotis alcatheae</i>	Bilinmiyor	DD	-	-	II	IV	Düşük	-
Bıyıklı Kahverengi Yarasa	<i>Myotis aurascens</i>	Stabil	LC	LC	LC	II	IV	Düşük	L
Büyük Kulaklı Yarasa	<i>Myotis bechsteinii</i>	Düşüşte	NT	VU	NT	I - II	II, IV	Düşük	-
Küçük Fare Kulaklı Yarasa	<i>Myotis blythii</i>	Düşüşte	LC	NT	NT	I - II	II, IV	Düşük	L
Sakallı Yarasa	<i>Myotis brandtii</i>	Stabil	LC	-	-	II	IV	Düşük	-
Uzunayaklı Yarasa	<i>Myotis capaccinii</i>	Düşüşte	VU	VU	VU	I - II	II, IV	Düşük	L
Farekulaklı Su Yarasa	<i>Myotis daubentonii</i>	Stabil	LC	-	-	II	IV	Düşük	-
Kirpikli Yarasa	<i>Myotis emarginatus</i>	Stabil	LC	LC	LC	I - II	II, IV	Düşük	L
Büyük Fare Kulaklı Yarasa	<i>Myotis myotis</i>	Stabil	LC	LC	LC	I - II	II, IV	Düşük	L
Bıyıklı Siyah Yarasa	<i>Myotis mystacinus</i>	Bilinmiyor	LC	LC	LC	II	IV	Düşük	L
Saçaklı Yarasa	<i>Myotis nattereri</i>	Stabil	LC	-	-	II	IV	Düşük	-
İran Saçaklı Yarasa	<i>Myotis schaubi</i>	Bilinmiyor	DD	-	DD	II	IV	Düşük	-
Büyük Akşamcı Yarasa	<i>Nyctalus lasiopterus</i>	Düşüşte	VU	DD	NT	II	IV	Yüksek	L
Küçük Ağaç Yarasa	<i>Nyctalus leisleri</i>	Bilinmiyor	LC	LC	LC	II	IV	Yüksek	-
Akşamcı Yarasa	<i>Nyctalus noctula</i>	Bilinmiyor	LC	LC	LC	II	IV	Yüksek	G
Uzun Kulaklı Çöl Yarasa	<i>Otonycteris hemprichii</i>	Bilinmiyor	LC	-	-	II	IV	Bilinmiyor	-
Beyaz Şeritli Yarasa	<i>Pipistrellus kuhlii</i>	Bilinmiyor	LC	LC	LC	II	IV	Yüksek	L
Sert Derili Yarasa	<i>Pipistrellus nathusii</i>	Bilinmiyor	LC	LC	LC	II	IV	Yüksek	G
Cüce Yarasa	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	Stabil	LC	-	-	III	IV	Yüksek	G
Akdeniz Cüce Yarasa	<i>Pipistrellus pygmaeus</i>	Bilinmiyor	LC	LC	LC	II	IV	Yüksek	L
Kahverengi Uzun Kulaklı Yarasa	<i>Plecotus auritus</i>	Stabil	LC	-	-	II	IV	Düşük	-
Gri Uzun Kulaklı Yarasa	<i>Plecotus austriacus</i>	Düşüşte	NT	NT	-	II	IV	Düşük	-

Yaygın Adı	Bilimsel adı	Durum	IUCN Küresel	IUCN Eu	IUCN Med	BERN	AB Habitat Direktifi	Çarpışma Riski	Kaynak
Balkan Uzun Kulaklı Yarasa	<i>Plecotus kolombatovici</i>	Düşüşte	LC	NT	LC	II	IV	Düşük	L
Uzun Kulaklı Balkan yarasa	<i>Plecotus macrobullaris</i>	Düşüşte	LC	NT	NT	II	IV	Düşük	-
Blasius Nalburunlu Yarasa	<i>Rhinolophus blasii</i>	Düşüşte	LC	VU	NT	I - II	II, IV	Düşük	L
Akdeniz Nalburunlu Yarasa	<i>Rhinolophus euryale</i>	Düşüşte	NT	VU	VU	I - II	II, IV	Düşük	L
Büyük Nalburunlu Yarasa	<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>	Düşüşte	LC	NT	NT	I - II	II, IV	Düşük	L
Küçük Nalburunlu Yarasa	<i>Rhinolophus hipposideros</i>	Düşüşte	LC	NT	NT	I - II	II, IV	Düşük	L
Mehely Nalburunlu Yarasa	<i>Rhinolophus mehelyi</i>	Düşüşte	VU	VU	VU	I - II	II, IV	Düşük	L
Mısır Meyve Yarasa	<i>Rousettus aegyptiacus</i>	Stabil	LC	-	NT	I	II, IV	Düşük	-
Kuyruklu Yarasa	<i>Tadarida teniotis</i>	Bilinmiyor	LC	LC	LC	II	IV	Yüksek	G
Çıplak Karınlı Yarasa	<i>Taphozous nudiventris</i>	Stabil	LC	-	LC	II	IV	Bilinmiyor	-
Çift Renkli Yarasa	<i>Vespertilio murinus</i>	Stabil	LC	LC	-	II	IV	Yüksek	L

L: Literatür, G: Gözlenen

3.3.3 Memeliler (yarasa dışında)

Koruma statüleri ve Ulusal ÇED'in saha çalışmaları sırasında karşılaşıp karşılaşılmadıkları ile listelenen mevcut tüm bilgilere dayanarak yarasa olmayan memeli türlerinin bir listesi verilmiştir.

Tablo 3.10: Yarasa olmayan memeli türleri ve Ulusal ÇED'de Gözlenme Durumu

Yaygın Adı	Bilimsel adı	IUCN	BERN	Proje alanındaki mevcudiyet	Göreceli Bolluk	Endemizm
Kirpi	<i>Erinaceus concolor</i>	LC	-	+	Yüksek	-
Bataklık Böcekçili	<i>Neomys anomalus</i>	LC	Ek III	-	-	-
Cüce Böcekçil	<i>Suncus etruscus</i>	LC	Ek III	+	Orta	-
Akdeniz Köstebeği	<i>Talpa levantis levantis</i>	LC	EK II	+	Orta	-
Yabani Tavşanı	<i>Lepus europaeus</i>	LC	Ek III	+	Yüksek	-
Anadolu Sincabı	<i>Sciurus anomalus</i>	LC	EK II	+	Yüksek	-
Anadolu Gelengisi	<i>Spermophilus xanthopymnus</i>	NT	-	+	Düşük	-

Yaygın Adı	Bilimsel adı	IUCN	BERN	Proje alanındaki mevcudiyet	Göreceli Bolluk	Endemizm
Su Sıçanı	<i>Arvicola amphibius</i>	LC	-	+	Düşük	-
Tarla Faresi	<i>Microtus guentheri</i>	LC	-	+	Orta	-
Kısakulaklı Fare	<i>Microtus subterraneus</i>	LC	-	+	Orta	-
Türk Hamsteri	<i>Mesocricetus brandti</i>	NT	-			-
Kayalık Faresi	<i>Apodemus mystacinus</i>	LC	-	+	Düşük	-
Dağ Faresi	<i>Apodemus sylvaticus</i>	LC	-	+	Yüksek	-
Ev Sıçanı	<i>Rattus rattus</i>	LC	-	+	Düşük	-
Göçmen Sıçan	<i>Rattus norvegicus</i>	LC	-			-
Kör Fare	<i>Spalax leucodon</i>	DD	-	+	Orta	-
Orman Yediuyuru	<i>Dryomys nitedula</i>	LC	Ek III			-
Kurt	<i>Canis lupus</i>	LC	EK II	+	Düşük	-
Çakal	<i>Canis aureus</i>	LC	-	+	Yüksek	-
Kızıl Tilki	<i>Vulpes vulpes</i>	LC	-	+	Yüksek	-
Boz Ayı	<i>Ursus arctos</i>	LC	EK II	+	Düşük	-
Gelincik	<i>Mustela nivalis</i>	LC	Ek III	+	Yüksek	-
Alaca Sansar	<i>Vormela peregusna</i>	VU	EK II			-
Ağaç Sansarı	<i>Martes martes</i>	LC	Ek III			-
Kaya Sansarı	<i>Martes foina</i>	LC	Ek III	+	Yüksek	-
Porsuk	<i>Meles meles</i>	LC	Ek III	+	Yüksek	-
Kuyruksüren	<i>Herpestes ichneumon</i>	LC	-			-
Yaban Kedisi	<i>Felis silvestris</i>	LC	EK II	+	Yüksek	-
Vaşak	<i>Lynx (= Felis) lynx</i>	LC	Ek III	+	Düşük	-
Karakulak	<i>Caracal (= Felis) caracal</i>	LC	EK II			-
Yaban Domuzu	<i>Sus scrofa scrofa</i>	LC	-	+	Yüksek	-
Karaca	<i>Capreolus capreolus</i>	LC	Ek III			-

3.3.4 Sürüngenler ve Amfibiler

Koruma statüleri ve Ulusal ÇED saha çalışmaları sırasında karşılaşıp karşılaşılmadıkları ile listelenen mevcut tüm bilgilere dayanan türlerin bir listesi verilmiştir.

Tablo 3.11: Amfibi Ve Sürüngenlerin Listesi ve Ulusal ÇED'de Gözlenme Durumu

Yaygın Adı	Bilimsel adı	IUCN	BERN	Proje alanındaki mevcudiyet	Göreceli Bolluk	Endemizm
Sürüngenler						
Kara kaplumbağası	<i>Testudo graeca</i>	VU	EK II	+	Yüksek	-
Geniş Parmaklı Keler	<i>Hemidactylus turcicus</i>	LC	Ek III			-
Dikenli Keler	<i>Stellagama stellio</i>	LC	Ek III			-
Bukalemun	<i>Chamaeleo chamaeleon</i>	LC	EK II	+	Orta	-
İnce Kertenkele	<i>Ablepharus kitaibelii</i>	LC	EK II			-
Tıknaz Kertenkele	<i>Trachylepis aurata (Mabuya aurata)</i>	LC	Ek III			-
Duvar Kertenkelesi	<i>Lacerta muralis (Podarcis muralis)</i>	LC	EK II			-
Anadolu Kaya Kertenkelesi	<i>Anatololacerta anatolica (Lacerta danfordi anatolica)</i>	LC	Ek III	+	Orta	-
Pelasg Kaya Kertenkelesi	<i>Anatololacerta oertzeni</i>	LC	Ek III	+	Orta	Endemik
Hatay Kertenkelesi	<i>Phoenicolacerta laevis (Lacerta laevis)</i>	LC	Ek III	+	Düşük	-
Cüce Kertenkele	<i>Parvilacerta parva (Lacerta parva)</i>	LC	EK II	+	Orta	-
İri Yeşil Kertenkele	<i>Lacerta trilineata</i>	LC	EK II			-
Tarla Kertenkelesi	<i>Ophisops elegans</i>	LC	EK II	+	Yüksek	-
	<i>Ophisaurus apodus (Pseudopus apodus)</i>	LC	EK II			-
Kör Kertenkele	<i>Blanus strauchi</i>	LC	Ek III			-
Kör Yılan	<i>Typhlops vermicularis</i>	LC	Ek III	+	Yüksek	-
Mahmuzlu Yılan	<i>Eryx jaculus</i>	LC	Ek III			-
Kırmızı Yılan	<i>Coluber caspius (Dolichophis schmidtii)</i>	LC	EK II			-
Kara Yılan	<i>Coluber jugularis</i>	LC	EK II			-
İnce Yılan	<i>Coluber najadum</i>	LC	EK II			-
	<i>Coluber nummifer</i>	-	Ek III			-
Toros Yılanı	<i>Platyceps collaris (Coluber rubriceps)</i>	LC	EK II			-
Uysal Yılan	<i>Eirenis modestus</i>	LC	Ek III	+	Yüksek	-
Sarı Yılanı	<i>Elaphe quatuorlineata</i>	NT	EK II			-
Ev Yılanı	<i>Zamenis situla (Elaphe situla)</i>	LC	EK II	+	Orta	-
Çukur Başlı Yılan	<i>Malpolon monspessulanus</i>	LC	Ek III			-

Yaygın Adı	Bilimsel adı	IUCN	BERN	Proje alanındaki mevcudiyet	Göreceli Bolluk	Endemizm
Şeritli Engerek	<i>Montivipera xanthina</i>	LC	EK II	+	Düşük	-
Amfibiler						
Anadolu Pürtüklü Semenderi	<i>Triturus karelinii</i>	LC	EK II			-
Toprak Kurbağası	<i>Pelobates syriacus</i>	LC	EK II			-
Siyilli Kurbağa	<i>Bufo bufo</i>	LC	Ek III	+	Düşük	-
Gece Kurbağası	<i>Pseudepidalea viridis (Bufo viridis)</i>	LC	EK II	+	Orta	-
Ağaç Kurbağası	<i>Hyla arborea</i>	LC	EK II			-
Ova Kurbağası	<i>Pelophylax ridibundus (Rana ridibunda)</i>	LC	Ek III	+	Orta	-
	<i>Rana macrocnemis</i>	LC	Ek III	+	Düşük	-
	<i>Pelophylax bedriagae (Rana bedriagae)</i>	LC	Ek III			-
	<i>Rana tavasensis</i>	LC	Ek III			-

3.3.5 Omurgasızlar

Apollo kelebeği (*Parnassius apollo*) (LC)- Proje alanı için bir ÖDA tetikleyicisidir ve yüksek rakımda rahatça ortaya çıkabilir. Konukçu bitki türü (*Sedum sp.*) Proje alanında görülebilir. *Sedum* türleri çoğunlukla kayalık alanları tercih eder. Yerel kelebek uzmanından alınan bilgiler, türün Boz Dağlar bölgesinde görüldüğünün bilindiğini, bilimsel araştırma ve vatandaş bilimi faaliyetlerinin eksikliği nedeniyle buradaki popülasyonunun şu anda belirsiz durumda olduğunu ve konağının izlenmesi ve korunması gereken önemli bir tür olduğunu göstermektedir.

Buna ek olarak, *Bradyporus macrogaster*, *Chorthippus bozdağhi* ve *Poecilium kasnaki* masabaşı çalışmalarında potansiyel olarak mevcut olarak tanımlanmıştır ve daha fazla temel bilgi gerektirebilir. Daha fazla değerlendirme yapıldıktan sonra, *Poecilium kasnaki* ve *Polyommatus dama*, Proje konumunun her iki türün dağılım alanlarına da oldukça uzak olması nedeniyle bu değerlendirmenin kapsamı dışında bırakılmıştır.

Bradyporus macrogaster (EN) kserik otların ve seyrek çalılıkların hakim olduğu step benzeri habitatlarda yaşar, Anadolu'nun Ege kıyıları gibi bazı bölgelerde seyrek kserotermik meşe ormanları veya çalılık veya mezokserik ot birlikleri gibi Akdeniz vejetasyonuna girer.

Proje alanı çalılık habitat içermemektedir ve ormanlık alanlar yoğun bitki örtüsünden oluşmaktadır. Tür, orman alanları açısından seyrek bitki örtüsü alanlarını tercih etmektedir. Proje alanındaki subalpin çayırlar tür için uygun bir habitat oluşturmamaktadır. Proje EA'sındaki bu habitatın tür kompozisyonu maki formasyonu içermemektedir.

Chorthippus bozdağhi (CR) Boz Dağ'a endemiktir ve 1.490 - 1.770 m yükseklikteki çalılık ve otlak habitatlarını tercih eder. Bu tür, Boz Dağ'ın subalpin kesiminde iyi su kaynağına sahip nemli bodur çalı topluluklarında görülür. Proje EA böyle bir habitat türü içermemektedir. Bitki türü kompozisyonu *Astragalus flavescens*, *Astragalus pungens*, *Osyris alba*, *Bromus tomentellus*, *Festuca valesiaca*, *Vincetoxicum tmoleum*, *Asyneuma limonifolium* vb. türlerden oluşmaktadır.

Poecilium kasnaki Türkiye'ye endemik olup orman habitatlarını tercih eder ve Isparta ve Burdur'da kaydedilmiştir. Özellikle *Quercus spp*'yi tercih eder. Proje sahası türün yayılış alanı dışındadır.

Dolayısıyla, proje EA tür için uygun habitat içermesine rağmen, proje sahası çevresinde türe ait herhangi bir kayıt bulunmamaktadır ve tür için uygun habitat içerisinde türbin kurulumu yapılmayacaktır.

4 Kritik Habitat Değerlendirmesi

Her bir kritere göre değerlendirme, potansiyel tetikleyici türleri, IUCN statülerini, Proje analiz alanı ile ilişkilerini, analiz alanındaki gözlem durumunu ve bulguların özetini içeren tablo formatında gerçekleştirilmiştir. Potansiyel türler, literatür ve anket bulgularından elde edilen KHD Kriterleri doğrultusunda seçilmiştir. Kriter 1 ile 3 için, potansiyel olarak nitelendirilen türlerin analiz alanı içindeki birey sayılarını tahmin etmek için sınırlı bilgi olması durumunda, belirlenen potansiyel Kritik Habitatın küresel popülasyonlar açısından önemini değerlendirmek için uzman görüşüne başvurulmuştur. Türlerin yayılış alanı (YYA), yerel popülasyon verileri için bir vekil olarak uygulanmıştır. Bu, PS6 eşiklerine göre yapılan değerlendirmede ihtiyati bir yaklaşım uygulandığı anlamına gelmektedir. Küresel YYA bilgileri, tüm potansiyel Kritik Habitat tetikleyici türleri kapsayan IUCN Kırmızı Liste Veritabanından elde edilmiştir. Analiz alanı için yerel yayılış verileri bizimbitkiler.org ve TUBIVES'ten (Türkiye Bitkileri Veri Servisi) elde edilmiştir. Bazı durumlarda, AoA'daki türlerin varlığı, habitat uygunluğuna dayalı olarak değerlendirilmeden çıkarılmıştır ve varlığın doğrulandığı durumlarda, tür aralığı ve proje analiz alanı içindeki dağılım varsayılmıştır. Bu da konservatif bir Kritik Habitat değerlendirme ile sonuçlanmaktadır.

4.1 Kriter 1-3: Tür Biyoçeşitliliği Değerleri

Kriter 1 için CR, EN ve VU türleri, Proje alanının bu türlerin küresel olarak önemli konsantrasyonlarının %0,5'inden fazlasını destekleyip desteklemediği veya Proje'nin VU olarak sınıflandırılan türlerin popülasyonunda bir azalmaya yol açıp açamayacağı incelenmiştir. Bu inceleme için bu türlerin hem ulusal hem de uluslararası kategorileri dikkate alınmıştır. Kriter 3 için, göçmen türlerin Proje alanının düzenli olarak küresel nüfusun %1'inden fazlasını barındırıp barındırmadığı veya alanın çevresel baskı döneminde türlerin küresel popülasyonunun %10'undan fazlasını destekleyip desteklemediği incelenmiştir. Kriter 3'e ilişkin tahminler, Danışman tarafından benzer konulara (göçmenler için göç yollarına ilişkin olarak) ve habitat özelliklerine (yerliler için) sahip yakındaki rüzgar santrallerinde gerçekleştirilen daha kapsamlı Gözlem Noktası sayımlarına dayanmaktadır. Kaba bir tahminde bulunmak için, bir yıldaki toplam gün ışığı saatleri (yerleşik türler için) ve her iki göç dönemindeki (göçmen türler için) toplam gün ışığı saatleri dikkate alınmıştır.

Türlerin Kritik Habitat tetikleyici statüsünü Kriter 1 ve 3'e göre belirlemek için küresel popülasyon, yayılış alanı ve Proje alanı EA'daki türlerin küresel aralığını tahmin etmek için dikkate alınmıştır. Gözlemlenen tür sayısı bilinmediğinde veya tür bilgileri literatürden elde edildiğinde, Kriter 1 ve 3'e dayalı olarak türlerin Kritik Habitat tetikleyici statüsünü belirlemek için EA'daki türlerin küresel aralığını tahmin etmek amacıyla küresel popülasyon, yayılış alanı ve Proje alanı dikkate alınmıştır. Aksi takdirde, gözlemlenen birey sayıları yıllık bazda göçmen nüfusunu tahmin etmek için kullanılmış ve Kritik Habitat tetikleme durumunu tasarlamak için küresel nüfusla karşılaştırılmıştır.

Yarasa türleri için, hem Proje alanından (veya yakındaki benzer bir projeden) Yarasa Aktivite Endeksi mevcut olmadığından hem de popülasyon (küresel ve bölgesel) verileri çok sınırlı olduğundan, popülasyon boyutlarına ve popülasyonlar üzerinde öngörülen etkiye dayalı olarak KHD yapmak mümkün değildir. Bu nedenle, alan için gözlemlenen veya literatürde açıkça belirtilen türler için mevcut tüm bilgiler toplanmış ve aşağıdaki kriterler için her birine bir puan verilerek Öncelikli Biyoçeşitlilik Unsuru tanımlamaları yapılmıştır: (1) koruma durumu VU veya daha yüksek, (2) çarpışma riski yüksek (orta için yarım puan) ve (3) türler orta veya uzun mesafe göçmeni. 2 veya 3 puan alan türler Öncelikli biyoçeşitlilik unsuru olarak dahil edilmiştir.

Tablo 4.1: Bitki Türleri Kritik Habitat Değerlendirmesi – Kriter 1-2

Bilimsel adı	IUCN/ Ulusal Kırmızı Liste	BERN	Yayılış Alanı (YYA) (km ²)*	Literatür/ Gözlem	Değerlendirme	KH Tetikleyici veya Öncelikli Biyçeşitlilik Ursuru
<i>Bromus macrocladus</i>	EN	-	-	L	Bu tür, saha çalışmaları sırasında gözlemlenmediğinden kritik habitat tetikleyici türü olarak değerlendirilmemektedir. EUAA'nın bu türün desteklenmesi için uygun habitat koşullarını içerdiği göz önüne alındığında, Kriter 1 kapsamında Öncelikli Biyçeşitlilik Ursuru olarak nitelendirilmektedir.	ÖBU
<i>Colchicum micaceum</i>	EN	-	-	L	Bu tür, saha çalışmaları sırasında gözlemlenmediğinden kritik habitat tetikleyici türü olarak değerlendirilmemektedir. EUAA'nın bu türün desteklenmesi için uygun habitat koşullarını içerdiği göz önüne alındığında, Kriter 1 kapsamında Öncelikli Biyçeşitlilik Ursuru olarak nitelendirilmektedir.	ÖBU
<i>Ornithogalum improbum</i>	EN	-	-	L	Bu tür, saha çalışmaları sırasında gözlemlenmediğinden kritik habitat tetikleyici türü olarak değerlendirilmemektedir. EUAA'nın bu türün desteklenmesi için uygun habitat koşullarını içerdiği göz önüne alındığında, Kriter 1 kapsamında Öncelikli Biyçeşitlilik Ursuru olarak nitelendirilmektedir.	ÖBU
<i>Pseudophleum gibbum</i>	VU	-	-	L	Bu tür, saha çalışmaları sırasında gözlemlenmediğinden kritik habitat tetikleyici türü olarak değerlendirilmemektedir. EUAA'nın bu türün desteklenmesi için uygun habitat koşullarını içerdiği göz önüne alındığında, Kriter 1 kapsamında Öncelikli Biyçeşitlilik Ursuru olarak nitelendirilmektedir.	ÖBU
<i>Astragalus pisidicus</i>	VU	-	-	L	Bu tür, saha çalışmaları sırasında gözlemlenmediğinden kritik habitat tetikleyici türü olarak değerlendirilmemektedir. EUAA'nın bu türün desteklenmesi için uygun habitat koşullarını içerdiği göz önüne alındığında, Kriter 1 kapsamında Öncelikli Biyçeşitlilik Ursuru olarak nitelendirilmektedir.	ÖBU
<i>Astragalus strictispinis</i>	VU	-	-	L	Bu tür, saha çalışmaları sırasında gözlemlenmediğinden kritik habitat tetikleyici türü olarak değerlendirilmemektedir. EUAA'nın bu türün desteklenmesi için uygun habitat koşullarını içerdiği göz önüne alındığında, Kriter 1 kapsamında Öncelikli Biyçeşitlilik Ursuru olarak nitelendirilmektedir.	ÖBU
<i>Salvia pisidica</i>	VU	-	-	L	Bu tür, saha çalışmaları sırasında gözlemlenmediğinden kritik habitat tetikleyici türü olarak	ÖBU

					değerlendirilmemektedir. EUAA'nın bu türün desteklenmesi için uygun habitat koşullarını içerdiği göz önüne alındığında, Kriter 1 kapsamında Öncelikli Biyoçeşitlilik Unsuru olarak nitelendirilmektedir.
<i>Scutellaria orientalis subsp. carica</i>	VU	-	-	L	Bu tür, saha çalışmaları sırasında gözlemlenmediğinden kritik habitat tetikleyici türü olarak değerlendirilmemektedir. EUAA'nın bu türün desteklenmesi için uygun habitat koşullarını içerdiği göz önüne alındığında, Kriter 1 kapsamında Öncelikli Biyoçeşitlilik Unsuru olarak nitelendirilmektedir.
<i>Sedum album</i> <i>Sedum amplexicaule</i> <i>Sedum rubens</i>	Yaygın türler	-	-	L	Apollo kelebeği (<i>Parnassius apollo</i>) (LC) konukçu bitki türleri (<i>Sedum</i> sp) Proje alanında bulunabilecektir. ÖDA tetikleyici tür olup Apollo türlerinin Boz Dağ'ndaki mevcut durumu ve popülasyonları uzun süredir bölgede araştırılmamaktadır. <i>Sedum</i> türleri çoğunlukla kayalık alanları tercih etmektedir. Proje EA iç kesimdeki uçurumları içermektedir. Kayalık alanlar <i>Sedum</i> türleri için uygun yaşam alanlarıdır. Proje Ulusal ÇED çalışması ve Danışmanın saha çalışması sırasında bu habitatlarda herhangi bir saha çalışması yapılmamıştır. Bu nedenle <i>Sedum</i> türleri önemli biyoçeşitlilik özellikleri olarak değerlendirilerek bir sonraki uygun dönemde araştırılması önerilmiştir.

Tablo 4.2: Kriter 1-3'e Bağlı Olarak Kuş Türleri için Kritik Habitat Değerlendirmesi

Yaygın Adı	Bilimsel adı	IUCN	Ulusal Kırmızı Liste	Kuş Direktifi	BERN	Literatür/ Gözlem	Küresel Popülasyon	Popülasyon Durumu	Tahmini Yayılış Alanı (YYA)(km ²)	Yerinde Saha Gözlemi (Ulusal ÇED)	Cr %1,3 EA'daki Küresel Dağılışı	Değerlendirme	KH Tetikleyici veya Öncelikli Biyoçeşitlilik Unsuru
Elmabaş Patka	<i>Aythya ferina</i>	VU	VU	Ek II A, III B	EK III	L	760000-790000	Azalıyor	548000	-	Bilinmiyor 0,27	EUAA içerisinde bu tür için uygun habitatın bulunmaması nedeniyle kritik habitatı tetiklemeyeceği değerlendirilmektedir.	Tetikleyici Değil
Dikkuyruk	<i>Oxyura leucocephala</i>	EN	EN	Ek I	EK II	L	5300-8700	Azalıyor	14100000	-	Bilinmiyor 0,01	EUAA içerisinde bu tür için uygun habitatın bulunmaması nedeniyle kritik habitatı tetiklemeyeceği değerlendirilmektedir.	Tetikleyici Değil
Üveyik	<i>Streptopelia turtur</i>	VU	VU	Ek II B	EK III	G	12800000-47600000	Azalıyor	7080000	Bilinmiyor	0,02	Her ne kadar tür saha çalışmalarında gözlemlenmiş olsa da EA'da küresel dağılışı alanı, Kriter 1 ve 3 açısından Kritik Habitat'ı tetiklemek için yeterli değildir.	Tetikleyici Değil
Mısır Akbabası	<i>Neophron percnopterus</i>	EN	VU	Ek I	EK II	G	12400-36000	Azalıyor	50100000	Bilinmiyor	<0,01	Her ne kadar tür saha çalışmalarında gözlemlenmiş olsa da EA'da küresel dağılışı alanı, Kriter 1 ve 3 açısından Kritik Habitat'ı tetiklemek için yeterli değildir. Verilerin yalnızca varlık/yokluk olarak mevcut olması nedeniyle, türün koruma durumu, uzun yaşam döngüsü, yuvalama habitatının mevcudiyeti ve rüzgar çiftliklerindeki çarpışmalara karşı yüksek duyarlılık gösterdiği göz önüne alındığında, türler ÖBU olarak belirlenmiştir.	ÖBU
Büyük Orman Kartalı	<i>Clanga clanga</i>	VU	VU	Ek I	EK II	L	3900-10000	Azalıyor	15300000	-	<0,01	Tür sahada gözlemlenmemiş olup, Kriter 1 ve 3 açısından Kritik Habitat'ı tetikleyecek oran yeterli değildir.	Tetikleyici Değil
Şahin	<i>Buteo buteo</i>	LC	-	-	EK II	G	2000000-3500000	Artıyor	33500000	11	0,08	Proje EA, Kriter 3'e göre Kritik Habitat tetikleyici türlere sahip olacak şekilde küresel tür popülasyonunun en az yüzde 1'ini desteklemelidir. Bu nedenle Proje EA, küresel nüfusu dikkate alındığında 20.000 bireyi desteklemelidir. Saha çalışmalarında 11 bireyin gözlemlendiği dikkate alındığında yıl boyunca tahmini birey sayısı 1643'tür. Bu nedenle, Proje EA'nın yıl boyunca 20.000 bireyi desteklememesi muhtemeldir. Bu nedenle tür, KH'ye uygun türler olarak değerlendirilemez.	Tetikleyici Değil
Kızıl Şahin	<i>Buteo rufinus</i>	LC	-	Ek I	EK II	G	100000-499999	Stabil	32300000	4	0,04	Proje EA, Kriter 3'e göre Kritik Habitat tetikleyici türlere sahip olacak şekilde küresel tür popülasyonunun en az yüzde 1'ini desteklemelidir. Bu nedenle Proje EA, küresel nüfusu dikkate alındığında 1000 bireyi desteklemelidir. Saha çalışmalarında 4 bireyin gözlemlendiği dikkate alındığında yıl boyunca tahmini birey sayısı 411'dir. Bu nedenle, Proje EA'nın yıl boyunca 1000 bireyi desteklememesi muhtemeldir. Bu nedenle tür, KH'ye uygun türler olarak değerlendirilemez.	Tetikleyici Değil

Yaygın Adı	Bilimsel adı	IUCN	Ulusal Kırmızı Liste	Kuş Direktifi	BERN	Literatür/ Gözlem	Küresel Popülasyon	Popülasyon Durumu	Tahmini Yayılım Alanı (YYA)(km ²)	Yerinde Saha Gözlemi (Ulusal ÇED)	Cr %1,3 EA'daki Küresel Dağılım	Değerlendirme	KH Tetikleyici veya Öncelikli Biyoçeşitlilik Unsuru
Bozkır Kartalı	<i>Aquila nipalensis</i>	EN	CR	-	EK II	L	50000-75000	Azalıyor	12600000	-	0,12	Tür sahada gözlemlenmemiş olup, Kriter 1 ve 3 açısından Kritik Habitat'ı tetikleyecek oran yeterli değildir.	Tetikleyici Değil
Şah Kartal	<i>Aquila heliaca</i>	VU	EN	Ek I	EK II	L	2500-9999	Azalıyor	14900000	-	0,10	Tür sahada gözlemlenmemiş olup, Kriter 1 ve 3 açısından Kritik Habitat'ı tetikleyecek oran yeterli değildir.	Tetikleyici Değil
Ulu Doğan	<i>Falco cherrug</i>	EN	CR	Ek I	EK II	G	12200-29800	Azalıyor	19100000	Bilinmiyor	<0,01	Her ne kadar tür saha çalışmalarında gözlemlenmiş olsa da EA'da küresel dağılım alanı, Kriter 1 ve 3 açısından Kritik Habitat'ı tetiklemek için yeterli değildir. Ancak koruma durumuna göre ÖBU olarak adlandırılmıştır.	ÖBU
Ala Doğan	<i>Falco vespertinus</i>	VU	-	Ek I	EK II	L	287500-400000	Azalıyor	3360000	-	0,04	Tür sahada gözlemlenmemiş olup, Kriter 1 ve 3 açısından Kritik Habitat'ı tetikleyecek oran yeterli değildir.	Tetikleyici Değil
Turna	<i>Grus grus</i>	LC	EN	Ek I	EK III	L	490000-504999	Artıyor	25600000	-	<0,01	Tür sahada gözlemlenmemiş olup, Kriter 1 ve 3 açısından Kritik Habitat'ı tetikleyecek oran yeterli değildir.	Tetikleyici Değil
Telli Turna	<i>Anthropoides virgo</i>	LC	CR	Ek III.	EK II	L	230000-261000	Artıyor	9410000	-	0,01	Tür sahada gözlemlenmemiş olup, Kriter 1 ve 3 açısından Kritik Habitat'ı tetikleyecek oran yeterli değildir.	Tetikleyici Değil
Beyaz Pelikan	<i>Pelecanus onocrotalus</i>	LC	EN	Ek I	EK II	L	265000-295000	Bilinmiyor	51200000	-	<0,01	Tür sahada gözlemlenmemiş olup, Kriter 1 ve 3 açısından Kritik Habitat'ı tetikleyecek oran yeterli değildir.	Tetikleyici Değil
Tepeli Pelikan	<i>Pelecanus crispus</i>	NT	VU	Ek I	EK II	L	11400-13400	Azalıyor	12600000	-	0,01	Tür sahada gözlemlenmemiş olup, Kriter 1 ve 3 açısından Kritik Habitat'ı tetikleyecek oran yeterli değildir.	Tetikleyici Değil
Balaban	<i>Botaurus stellaris</i>	LC	VU	Ek I	EK II	L	115000-340000	Azalıyor	86200000	-	<0,01	Tür sahada gözlemlenmemiş olup, Kriter 1 ve 3 açısından Kritik Habitat'ı tetikleyecek oran yeterli değildir.	Tetikleyici Değil
Erguvani Balıkçıl	<i>Ardea purpurea</i>	LC	VU	Ek I	EK II	L	180000-380000	Azalıyor	109000000	-	<0,01	Tür sahada gözlemlenmemiş olup, Kriter 1 ve 3 açısından Kritik Habitat'ı tetikleyecek oran yeterli değildir.	Tetikleyici Değil
Büyük Ak Balıkçıl	<i>Ardea alba</i>	LC	EN	Ek I	EK II	L	590000-2200000	Bilinmiyor	366000000	-	<0,01	Tür sahada gözlemlenmemiş olup, Kriter 1 ve 3 açısından Kritik Habitat'ı tetikleyecek oran yeterli değildir.	Tetikleyici Değil
Çeltikçi	<i>Plegadis falcinellus</i>	LC	EN	Ek I	EK II	L	230000-2220000	Azalıyor	199000000	-	<0,01	Tür sahada gözlemlenmemiş olup, Kriter 1 ve 3 açısından Kritik Habitat'ı tetikleyecek oran yeterli değildir.	Tetikleyici Değil

Yaygın Adı	Bilimsel adı	IUCN	Ulusal Kırmızı Liste	Kuş Direktifi	BERN	Literatür/ Gözlem	Küresel Popülasyon	Popülasyon Durumu	Tahmini Yayılış Alanı (YYA)(km ²)	Yerinde Saha Gözlemi (Ulusal ÇED)	Cr %1,3 EA'daki Küresel Dağılışı	Değerlendirme	KH Tetikleyici veya Öncelikli Biyoçeşitlilik Unsuru
Bayağı Kaşıkçı	<i>Platalea leucorodia</i>	LC	EN	Ek I	EK II	L	63000-65000	Bilinmiyor	60400000	-	<0,01	Tür sahada gözlemlenmemiş olup, Kriter 1 ve 3 açısından Kritik Habitat'ı tetikleyecek oran yeterli değildir.	Tetikleyici Değil
Kara Akbaba	<i>Aegypius monachus</i>	NT	EN	Ek I	EK II	L	16800-22800	Azalıyor	22400000	-	<0,01	Tür sahada gözlemlenmemiş olup, Kriter 1 ve 3 açısından Kritik Habitat'ı tetikleyecek oran yeterli değildir.	Tetikleyici Değil
Kızıl Akbaba	<i>Gyps fulvus</i>	LC	EN	Ek I	EK II	L	80000-900000	Artıyor	20400000	-	<0,01	Tür sahada gözlemlenmemiş olup, Kriter 1 ve 3 açısından Kritik Habitat'ı tetikleyecek oran yeterli değildir.	Tetikleyici Değil
Sakallı Akbaba	<i>Gypaetus barbatus</i>	NT	EN	Ek I	EK II	L	1675-6700	Azalıyor	61700000	-	0,01	Tür sahada gözlemlenmemiş olup, Kriter 1 ve 3 açısından Kritik Habitat'ı tetikleyecek oran yeterli değildir.	Tetikleyici Değil
Yılan Kartalı	<i>Circaetus gallicus</i>	LC	VU	Ek I	EK II	G	50000-99999	Stabil	48800000	3	1,6	Proje EA, Kriter 3'e göre Kritik Habitat tetikleyici türlere sahip olacak şekilde küresel tür popülasyonunun en az yüzde 1'ini desteklemelidir. Bu nedenle Proje EA, küresel nüfusu dikkate alındığında 500 bireyi desteklemelidir. Saha çalışmalarında 3 bireyin gözlemlendiği dikkate alındığında yıl boyunca tahmini birey sayısı 821'dir, dolayısıyla Proje EA'nın yıl boyunca 500 bireyi desteklemesi muhtemeldir. Dolayısıyla türler KH'ye uygun türler olarak kabul edilebilir.	Cr 3 Tetikleyici
Küçük Orman Kartalı	<i>Clanga pomarina</i>	LC	EN	Ek I	EK II	L	40000-60000	Stabil	6550000	-	0,02	Tür sahada gözlemlenmemiş olup, Kriter 1 ve 3 açısından Kritik Habitat'ı tetikleyecek oran yeterli değildir.	Tetikleyici Değil
Küçük Kartal	<i>Hieraetus pennatus</i>	LC	VU	Ek I	EK II	G	150000-195000	Stabil	62000000	Bilinmiyor	<0,01	Her ne kadar saha çalışmalarında tür gözlemlenmiş olsa da, Kriter 1 ve 3 açısından oran Kritik Habitatı tetikleyecek kadar yeterli değildir.	Tetikleyici Değil
Tavşancıl	<i>Aquila fasciata</i>	LC	EN	Ek I	EK II	L	20000-49999	Azalıyor	38400000	-	<0,01	Tür sahada gözlemlenmemiş olup, Kriter 1 ve 3 açısından Kritik Habitat'ı tetikleyecek oran yeterli değildir.	Tetikleyici Değil
Bozkır Tuynunu	<i>Circus macrourus</i>	NT	CR	Ek I	EK II	L	18000-30000	Azalıyor	10900000	-	0,01	Tür sahada gözlemlenmemiş olup, Kriter 1 ve 3 açısından Kritik Habitat'ı tetikleyecek oran yeterli değildir.	Tetikleyici Değil
Çayır Tuynunu	<i>Circus pygargus</i>	LC	EN	Ek I	EK II	L	300000-550000	Azalıyor	18000000	-	<0,01	Tür sahada gözlemlenmemiş olup, Kriter 1 ve 3 açısından Kritik Habitat'ı tetikleyecek oran yeterli değildir.	Tetikleyici Değil
Yaz Atmacası	<i>Accipiter brevipes</i>	LC	VU	Ek I	EK II	L	10000-19999	Stabil	3620000	-	0,04	Tür sahada gözlemlenmemiş olup, Kriter 1 ve 3 açısından Kritik Habitat'ı tetikleyecek oran yeterli değildir.	Tetikleyici Değil
Atmaca	<i>Accipiter nisus</i>	LC	NT	-	EK II	G	2000000-3200000	Stabil	54400000	2	0,05	Proje EA, Kriter 3'e göre Kritik Habitat tetikleyici türlere sahip olacak şekilde küresel tür popülasyonunun en az yüzde 1'ini desteklemelidir. Bu nedenle Proje EA, küresel nüfusu dikkate alındığında 20,000 bireyi desteklemelidir. Yıl boyunca tahmini birey sayısı 1095 olup, saha çalışmalarında 2 bireyin gözlemlendiği göz	Tetikleyici Değil

Yaygın Adı	Bilimsel adı	IUCN	Ulusal Kırmızı Liste	Kuş Direktifi	BERN	Literatür/ Gözlem	Küresel Popülasyon	Popülasyon Durumu	Tahmini Yayılış Alanı (YYA)(km ²)	Yerinde Saha Gözlemi (Ulusal ÇED)	Cr %1,3 EA'daki Küresel Dağılışı	Değerlendirme	KH Tetikleyici veya Öncelikli Biyoçeşitlilik Unsuru
												önüne alındığında, Proje EA'nın yıl boyunca 20.000 bireyi destekleyemeyeceği muhtemeldir. Bu nedenle tür, KH'ye uygun türler olarak değerlendirilemez.	
Kara Çaylak	<i>Milvus migrans</i>	LC	EN	Ek I	EK II	L	4000000 - 5700000	Stabil	115653659	-	<0,01	Tür sahada gözlemlenmemiş olup, Kriter 1 ve 3 açısından Kritik Habitat'ı tetikleyecek oran yeterli değildir.	Tetikleyici Değil
Ak kuyruklu Kartal	<i>Haliaeetus albicilla</i>	LC	CR	Ek I	EK II	L	20000-60000	Artıyor	42700000	-	<0,01	Tür sahada gözlemlenmemiş olup, Kriter 1 ve 3 açısından Kritik Habitat'ı tetikleyecek oran yeterli değildir.	Tetikleyici Değil
Küçük Kerkenez	<i>Falco naumanni</i>	LC	VU	Ek I	EK II	L	80000-134000	Stabil	24800000	-	<0,01	Tür sahada gözlemlenmemiş olup, Kriter 1 ve 3 açısından Kritik Habitat'ı tetikleyecek oran yeterli değildir.	Tetikleyici Değil
Ada Doğanı	<i>Falco eleonorae</i>	LC	EN	Ek I	EK II	L	32400-33300	Artıyor	1890000	-	<0,01	Tür sahada gözlemlenmemiş olup, Kriter 1 ve 3 açısından Kritik Habitat'ı tetikleyecek oran yeterli değildir.	Tetikleyici Değil
Bıyıklı Doğan	<i>Falco biarmicus</i>	LC	VU	Ek I	EK II	L	67000-670000	Azalıyor	42800000	-	<0,01	Tür sahada gözlemlenmemiş olup, Kriter 1 ve 3 açısından Kritik Habitat'ı tetikleyecek oran yeterli değildir.	Tetikleyici Değil
Doğan	<i>Falco peregrinus</i>	LC	VU	Ek I	EK II	G	100000-499999	Artıyor	413000000	2	0,2	Proje EA, Kriter 3'e göre Kritik Habitat tetikleyici türlere sahip olacak şekilde küresel tür popülasyonunun en az yüzde 1'ini desteklemelidir. Bu nedenle Proje EA, küresel nüfusu dikkate alındığında 1000 bireyi desteklemelidir. Yıl boyunca tahmini birey sayısı 183 olup, saha çalışmalarında 2 bireyin gözlemlendiği göz önüne alındığında, Proje EA'nın yıl boyunca 1000 bireyi destekleyememesi muhtemeldir. Bu nedenle tür, KH'ye uygun türler olarak değerlendirilemez.	Tetikleyici Değil
Kerkenezi	<i>Falco tinnunculus</i>	LC	-	-	EK II	G	4300000-6700000	Azalıyor	106000000	6	0,02	Proje EA, Kriter 3'e göre Kritik Habitat tetikleyici türlere sahip olacak şekilde küresel tür popülasyonunun en az yüzde 1'ini desteklemelidir. Bu nedenle Proje EA, küresel nüfusu dikkate alındığında 43000 bireyi desteklemelidir. Yıl boyunca tahmini birey sayısı 821 olup, saha çalışmalarında 6 bireyin gözlemlendiği dikkate alındığında, Proje EA'nın yıl boyunca 43.000 bireyi desteklemesi pek olası değildir. Bu nedenle tür, KH'ye uygun türler olarak değerlendirilemez.	Tetikleyici Değil

Yaygın Adı	Bilimsel adı	IUCN	Ulusal Kırmızı Liste	Kuş Direktifi	BERN	Literatür/ Gözlem	Küresel Popülasyon	Popülasyon Durumu	Tahmini Yayılış Alanı (YYA)(km ²)	Yerinde Saha Gözlemi (Ulusal ÇED)	Cr %1,3 EA'daki Küresel Dağılışı	Değerlendirme	KH Tetikleyici veya Öncelikli Biyoçeşitlilik Unsuru
Leylek	<i>Ciconia ciconia</i>	LC	-	Ek I	EK II	G	700000-704000	Artıyor	52700000	Bilinmiyor	<0,01	Her ne kadar saha çalışmalarında tür gözlemlenmiş olsa da, Kriter 1 ve 3 açısından oran Kritik Habitatı tetikleyecek kadar yeterli değildir.	Tetikleyici Değil
Kara Leylek	<i>Ciconia nigra</i>	LC	-	Ek I	EK II	G	24000-44000	Bilinmiyor	25100000	2	1,71	Proje EA, Kriter 3'e göre Kritik Habitat tetikleyici türlere sahip olacak şekilde küresel tür popülasyonunun en az yüzde 1'ini desteklemelidir. Bu nedenle Proje EA, küresel nüfusu dikkate alındığında 240 bireyi desteklemelidir. Saha çalışmalarında 2 bireyin gözlemlendiği dikkate alındığında, yıl boyunca tahmini birey sayısı 411 olup, Proje EA'nın yıl boyunca 240 bireyi desteklemesi muhtemeldir. Dolayısıyla türler KH'ye uygun türler olarak kabul edilebilir.	Cr 3 Tetikleyici
Kaya Kartalı	<i>Aquila chrysaetos</i>	LC	-	Ek I	EK II	G	85000-160000	Stabil	139000000	Bilinmiyor	<0,01	Her ne kadar saha çalışmalarında tür gözlemlenmiş olsa da, Kriter 1 ve 3 açısından oran Kritik Habitatı tetikleyecek kadar yeterli değildir. Verilerin yalnızca varlık/yokluk olarak mevcut olması nedeniyle, türün bilinmeyen ulusal koruma durumu, uzun yaşam döngüsü, yuvalama habitatının mevcudiyeti ve rüzgar çiftliklerindeki çarpışmalara karşı yüksek duyarlılık gösterdiği göz önüne alındığında, türler ÖBU olarak belirlenmiştir.	ÖBU
Arı Şahini	<i>Pernis apivorus</i>	LC	NT	Ek I	EK II	G	290000 - 430000	Stabil	18200000	4	0,06	Proje EA, Kriter 3'e göre Kritik Habitat tetikleyici türlere sahip olacak şekilde küresel tür popülasyonunun en az yüzde 1'ini desteklemelidir. Bu nedenle Proje EA, küresel nüfusu dikkate alındığında 2900 bireyi desteklemelidir. Yıl boyunca tahmini birey sayısı 183 olup, saha çalışmalarında 4 bireyin gözlemlendiği göz önüne alındığında, Proje EA'nın yıl boyunca 2900 bireyi destekleyememesi muhtemeldir. Bu nedenle tür, KH'ye uygun türler olarak değerlendirilemez.	Tetikleyici Değil

Tablo 4.3: Kriter 1-3'e Bağlı Olarak Yarasa Türleri için Kritik Habitat Değerlendirmesi

Yaygın Adı	Bilimsel adı	IUCN Küresel	IUCN EU	IUCN Med	Bern	AB Habitat Direktifi	Literatür/ Gözlem	Çarpışma Riski	Göç durumu	Puan	Küresel Popülasyon	Popülasyon Durumu	Tahmini Yayılış Alanı (YYA)(km2)	Cr %1,3 EA'daki Küresel Dağılışı	KH Tetikleyici veya Öncelikli Biyoçeşitlilik Unsuru
Akdeniz Genişkanatlı Yarasa	<i>Eptesicus anatolicus</i>	LC	-	-	I - II	IV	L	Orta	Yerleşik	0,5	Bilinmiyor (Yaygın)	Bilinmiyor	Bilinmiyor	-	Tetikleyici değil
Geniş Kanatlı Yarasa	<i>Eptesicus serotinus</i>	LC	-	-	II	IV	L	Orta	çoğunlukla yerleşik	0,5	Bilinmiyor	Stabil	Bilinmiyor	-	Tetikleyici değil
Savı'nın Cüce Yarasa	<i>Hypsugo savii</i>	LC	LC	LC	II	IV	G	Yüksek	Muhtemelen göçmen	2	Bilinmiyor	Stabil	15658670	-	ÖBU
Uzun Kanatlı Yarasa	<i>Miniopterus schreibersii</i>	VU	-	-	I - II	II, IV	L	Yüksek	Orta ve uzun mesafe	3	Bilinmiyor	Düşüşte	19946710	-	ÖBU
Bıyıklı Kahvrenge Yarasa	<i>Myotis aurascens</i>	LC	LC	LC	II	IV	L	Düşük	Bilinmiyor	0		Stabil			Tetikleyici değil
Küçük Fare Kulaklı Yarasa	<i>Myotis blythii</i>	LC	NT	NT	I - II	II, IV	L	Düşük	-	0		Düşüşte			Tetikleyici değil
Uzunayaklı Yarasa	<i>Myotis capaccinii</i>	VU	VU	VU	I - II	II, IV	L	Düşük	Orta mesafe mevsimlik göçmen	2	Bilinmiyor	Düşüşte	5387022	-	ÖBU
Kırpıklı Yarasa	<i>Myotis emarginatus</i>	LC	LC	LC	I - II	II, IV	L	Düşük	çoğunlukla yerleşik	0		Stabil			Tetikleyici değil
Büyük Fare Kulaklı Yarasa	<i>Myotis myotis</i>	LC	LC	LC	I - II	II, IV	L	Düşük	Orta mesafe göçmeni	1		Stabil			Tetikleyici değil
Bıyıklı Siyah Yarasa	<i>Myotis mystacinus</i>	LC	LC	LC	II	IV	L	Düşük	çoğunlukla yerleşik	0		Bilinmiyor			Tetikleyici değil
Büyük Akşamcı Yarasa	<i>Nyctalus lasiopterus</i>	VU	DD	NT	II	IV	L	Yüksek	Uzun mesafe göçmeni	3	0-9999	Düşüşte	8955906	0,02	ÖBU
Akşamcı Yarasa	<i>Nyctalus noctula</i>	LC	LC	LC	II	IV	G	Yüksek	Uzun mesafe göçmeni	2	Bilinmiyor	Bilinmiyor	24101079	-	ÖBU
Beyaz Şeritli Yarasa	<i>Pipistrellus kuhlii</i>	LC	LC	LC	II	IV	L	Yüksek	Yerleşik	1	Bilinmiyor	Bilinmiyor	51385949	-	ÖBU
Sert Derili Yarasa	<i>Pipistrellus nathusii</i>	LC	LC	LC	II	IV	G	Yüksek	Uzun mesafe göçmeni	2	Bilinmiyor	Bilinmiyor	11175990	-	ÖBU
Cüce Yarasa	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	LC	-	-	III	IV	G	Yüksek	Uzun mesafe göçmeni	2	Bilinmiyor	Stabil	Bilinmiyor		ÖBU
Akdeniz Cüce Yarasa	<i>Pipistrellus pygmaeus</i>	LC	LC	LC	II	IV	L	Yüksek	Muhtemelen göçmen	2	Bilinmiyor	Bilinmiyor	10673041	-	ÖBU
Balkan Uzun Kulaklı Yarasa	<i>Plecotus kolombatovici</i>	LC	NT	LC	II	IV	L	Düşük	Yerleşik	0		Düşüşte			Tetikleyici değil
Blasius Nalburunlu Yarasa	<i>Rhinolophus blasii</i>	LC	VU	NT	I - II	II, IV	L	Düşük	Çoğunlukla yerleşik	0	Bilinmiyor	Düşüşte	8849478	-	Tetikleyici değil
Akdeniz Nalburunlu Yarasa	<i>Rhinolophus euryale</i>	NT	VU	VU	I - II	II, IV	L	Düşük	Yerleşik	0	50-2000	Düşüşte	10858126	0,01	Tetikleyici değil
Büyük Nalburunlu Yarasa	<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>	LC	NT	NT	I - II	II, IV	L	Düşük	Çoğunlukla yerleşik	0		Düşüşte			Tetikleyici değil
Küçük Nalburunlu Yarasa	<i>Rhinolophus hipposideros</i>	LC	NT	NT	I - II	II, IV	L	Düşük	Çoğunlukla yerleşik	0		Düşüşte			Tetikleyici değil
Mehely Nalburunlu Yarasa	<i>Rhinolophus mehelyi</i>	VU	VU	VU	I - II	II, IV	L	Düşük	çoğunlukla yerleşik	1	Bilinmiyor	Düşüşte	18885688	-	Tetikleyici değil
Çıplak Karınlı Yarasa	<i>Tadarida teniotis</i>	LC	LC	LC	II	IV	G	Yüksek	Muhtemelen yerleşik	1	5 400	Bilinmiyor	18885688	>%75	Tetikleyici değil
Çift Renkli Yarasa	<i>Vespertilio murinus</i>	LC	LC	-	II	IV	L	Yüksek	Uzun mesafe göçmeni	2	Bilinmiyor	Stabil	25697109	-	ÖBU

*Öncelikli Biyoçeşitlilik Unsuru tanımlamaları aşağıdaki kriterlerin her birine 1 puan verilerek yapılmıştır: (1) koruma durumunun VU veya daha yüksek olması, (2) çarpışma riskinin yüksek olması (orta için yarım puan) ve (3) türlerin orta veya uzun mesafe göçmeni olması. 2 veya 3 puan alan türler Öncelikli biyoçeşitlilik unsuru olarak dahil edilmiştir.

Tablo 4.4: Herpetofauna ve Omurgasızlar İçin Kritik Habitat Değerlendirmesi

Yaygın Adı	Bilimsel adı	IUCN	BERN	AB Habitat Direktifi	Literatür/ Gözlem	Küresel Popülasyon	Popülasyon Durumu	Tahmini Yayılış Alanı (YYA)(km2)	EA'da Küresel Dağılım Yüzdesi (≥0,5)	Değerlendirme	KH Tetikleyici veya Öncelikli Biyçeşitlilik Ursu
Kara kaplumbağası	<i>Testudo graeca</i>	VU	Ek I, II	Ek II, IV	G	Bilinmiyor	Bilinmiyor	Bilinmiyor	-	Bu tür Türkiye genelinde yayılış göstermekte olup popülasyonu iyi durumdadır. Bu nedenle kritik habitat tetikleyicisi olarak değerlendirilmemiştir. Uluslararası statüsü nedeniyle öncelikli biyoçeşitlilik unsuru olarak değerlendirilmektedir.	ÖBU
Apollo Kelebeği	<i>Parnassius apollo</i>	LC	EK II	EK IV	L	Bilinmiyor	Azalıyor	19281210	-	Ulusal ÇED çalışmaları sırasında omurgasızlar için saha çalışması yapılmamış ancak Proje alanında ilgili türün konukçu bitkisi tespit edilmiştir. IUCN kategorisi ve ulusal kırmızı liste statüsü LC olmasına rağmen, ÖDA tetikleyicisi ve Türkiye'deki sınırlı habitatları nedeniyle öncelikli biyoçeşitlilik unsuru olarak değerlendirilmiştir.	ÖBU

4.2 Kriter 4: Ciddi Tehdit Altındaki / Benzersiz Ekosistemler

EUNIS seviye 3'e göre, masabaşı çalışması ve saha gözlemine dayalı olarak dokuz habitat türü belirlenmiştir. Belirlenen dokuz habitat türünden ikisi, E4.4 ve H3.2, AB Habitat Direktifi Ek I'de listelenmiştir. E4.4 Alpin ve subalpin çayır habitatının IUCN kategorisi LC'dir. Bu habitat, AB Habitat Direktifi Ek I'e dahil edilmesi nedeniyle 'tehdit altında' olarak değerlendirilmektedir; habitatların 'tehdit altında' olarak değerlendirilmesi, habitatın Avrupa düzeyinde korumaya ihtiyaç duyduğu anlamına gelmektedir. Habitat, AB Habitat Direktif'i kapsamında öncelikli bir habitat (yani yok olma tehlikesiyle karşı karşıya olan bir habitat) olarak değerlendirilmemektedir. Bu nedenle, 'tehdit altında' olarak değerlendirilen habitatın '...bölgesel veya ulusal sistematik koruma planlamasıyla koruma açısından yüksek öncelikli olduğu belirlenen' bir alanı temsil ettiği düşünülmektedir. Bundan dolayı EUAA'nın, bahsi geçen habitat türü Kriter 4 kapsamında Kritik Habitat olarak nitelendirilecek bir değere sahip değildir. Tehdit altındaki durumu göz önüne alındığında, EUAA'nın bu habitat türü için Kriter 4 kapsamında Öncelikli Biyoçeşitlilik Unsuru olarak nitelendirilmesi için yeterli değerde olduğu düşünülmektedir.

Aynı şekilde, IUCN DD kategorisinde yer alan ancak Ek I'de bulunan "H3.2 - kasmofitik bitki örtüsüne sahip kalkerli kayalık yamaçlar" habitatı da bu Direktif kapsamında öncelikli habitat olarak değerlendirilmediğinden öncelikli biyoçeşitlilik unsuru olarak değerlendirilmiştir. Tablo 4.5'te bu değerlendirmenin özeti sunulmuştur.

Tablo 4.5: Kriter 4- Ciddi Tehdit Altında / Benzersiz Ekosistemler Değerlendirmesi

Geniş habitat tipi	EUNIS Habitat Tipi	AB Habitat Direktifi Ek I	IUCN	KH/PBF
Ormanlık alan	G3.5 Pinus nigra ormanlık alanı	-	LC	Tetikleyici Değil
	G4.B Karışık Akdeniz çamı - termofilik meşe ormanı	-		Tetikleyici Değil
Bozkır (Step)	E1.22 Kurak yarı kıtasal bozkır otlakları (Festucion valesiaca)	-	-	Tetikleyici Değil
	E4.4 Alp ve subalpin çayırları	(6170) Öncelikli Değil	LC	ÖBU
Tarım Alanları	I1.1 - Yoğun karıştırılmamış ürünler	-	-	Tetikleyici Değil
	I1.2 Bostanlar ve bahçecilikte karışık ürünler	-	-	Tetikleyici Değil
İç kesimlerde bitki örtüsü olmayan veya seyrek bitki örtüsü olan habitatlar	H2.6 Batı Akdeniz ve termofil kayalıklar	(8130) Öncelikli Değil	-	
	H3.2 Kuzey kutup tabanı zengin iç kesim uçurumları (kasmofitik bitki örtüsüne sahip kireçli kayalık yamaçlar)	(8210) Öncelikli Değil	DD	ÖBU
Yerleşim Alanları	J1 Binalar, Şehirler, kasabalar ve köyler	-	-	Tetikleyici Değil

4.3 Kriter 5: Temel Evrimsel Süreçler

Proje alanı Akdeniz biyolojik çeşitlilik sıcak noktasında yer almaktadır. Bitki biyoçeşitliliği açısından dünyanın en zengin üçüncü sıcak noktasıdır ve amfibi ve balık endemizmi de nispeten yüksektir. Sıcak nokta çok büyüktür (5.000 Akdeniz adası dahil). EUAA içindeki habitatların (çoğu orman alanı B kodu ile gösterilmektedir - bu bozulmuş anlamına gelir -) oldukça değiştirilmiş doğası, Temel Evrimsel Süreçler için Kritik Habitat olarak nitelendirilmesinin olası olmadığı anlamına gelmektedir.

5 SONUÇ

Mevcut KHD sonuçları aşağıda sunulmuştur. Hem beyaz hem de gri literatürdeki boşluklar ve Projeye özgü temel durum nedeniyle, Kritik Habitat tetikleyicilerini güvenli bir şekilde sonuçlandırmak veya hariç tutmak için yeterli veri bulunmadığı değerlendirilmiştir. Bu nedenle KHD bir ön çalışma niteliğinde ve yüksek seviyededir. Hassas olarak tanımlanan biyolojik çeşitlilik değerleri, 2024 yılında daha fazla temel veri toplanması tavsiyesiyle birlikte aşağıda ÖBU tetikleyicileri olarak sunulmuştur. Geliştirilmiş mevcut durum sonuçlarına göre, KH tetikleyici türlerin doğru bir şekilde tanımlanması mümkün olacaktır. Bu nedenle, mevcut KHD çalışmasının sağlam, Projeye özgü verilerle önemli ölçüde revize edilmesi beklenmektedir.

Kritik Habitat Değerlendirmesi için mevcut verilere dayanarak, Kritik Habitat tetikleyici türler belirlenmemiştir ve öncelikli biyoçeşitlilik özellikleri Tablo 5 1'de listelenmiştir.

Tablo 5.1: Öncelikli Biyoçeşitlilik Unsurları

Bilimsel Adı / Habitat Tipi	IUCN	Kaynak
Habitat		
E4.4 Alp ve subalpin çayırları	LC	-
H3.2 Kuzey kutup tabanı zengin iç kesim uçurumları (kazmofitik bitki örtüsüne sahip kireçli kayalık yamaçlar)	DD	-
Bitki		
<i>Amblyopyrum muticum var. muticum</i>	EN	Literatür
<i>Bromus macrocladus</i>	EN	Literatür
<i>Colchicum micaceum</i>	EN	Literatür
<i>Ornithogalum improbum</i>	EN	Literatür
<i>Pseudophleum gibbum</i>	VU	Literatür
<i>Astragalus pisidicus</i>	VU	Literatür
<i>Astragalus strictispinis</i>	VU	Literatür
<i>Salvia pisidica</i>	VU	Literatür
<i>Scutellaria orientalis subsp. carica</i>	VU	Literatür
<i>Sternbergia lutea</i>	EN	Literatür
<i>Sedum album</i>		Literatür
<i>Sedum amplexicaule</i>		
<i>Sedum rubens</i>		
Kuş		
<i>Neophron percnopterus</i>	EN / VU (Nat.)	Gözlem
<i>Falco cherrug</i>	EN / CR (Nat.)	Gözlem
<i>Aquila chrysaetos</i>	LC	Gözlem
Memeli		
<i>Hypsugo savii</i>	LC	Gözlem
<i>Miniopterus schreibersii</i>	VU	Literature
<i>Nyctalus lasiopterus</i>	VU	Literature
<i>Nyctalus noctula</i>	LC	Gözlem

Bilimsel Adı / Habitat Tipi	IUCN	Kaynak
<i>Pipistrellus kuhlii</i>	LC	Literatür
<i>Pipistrellus nathusii</i>	LC	Gözlem
<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	LC	Gözlem
<i>Pipistrellus pygmaeus</i>	LC	Literatür
<i>Vespertilio murinus</i>	LC	Literatür
Sürüngen		
<i>Testudo graeca</i>	VU	Gözlem
Omurgasız		
<i>Chorthippus bozdaghi</i>	CR	Literatür
<i>Parnassius apollo</i>	LC	Literatür

